

CZECHOSLOVAK

ISSN 0818 - 9129 • REGISTERED BY AUSTRALIA POST - PUBLICATION NO VBH 7732

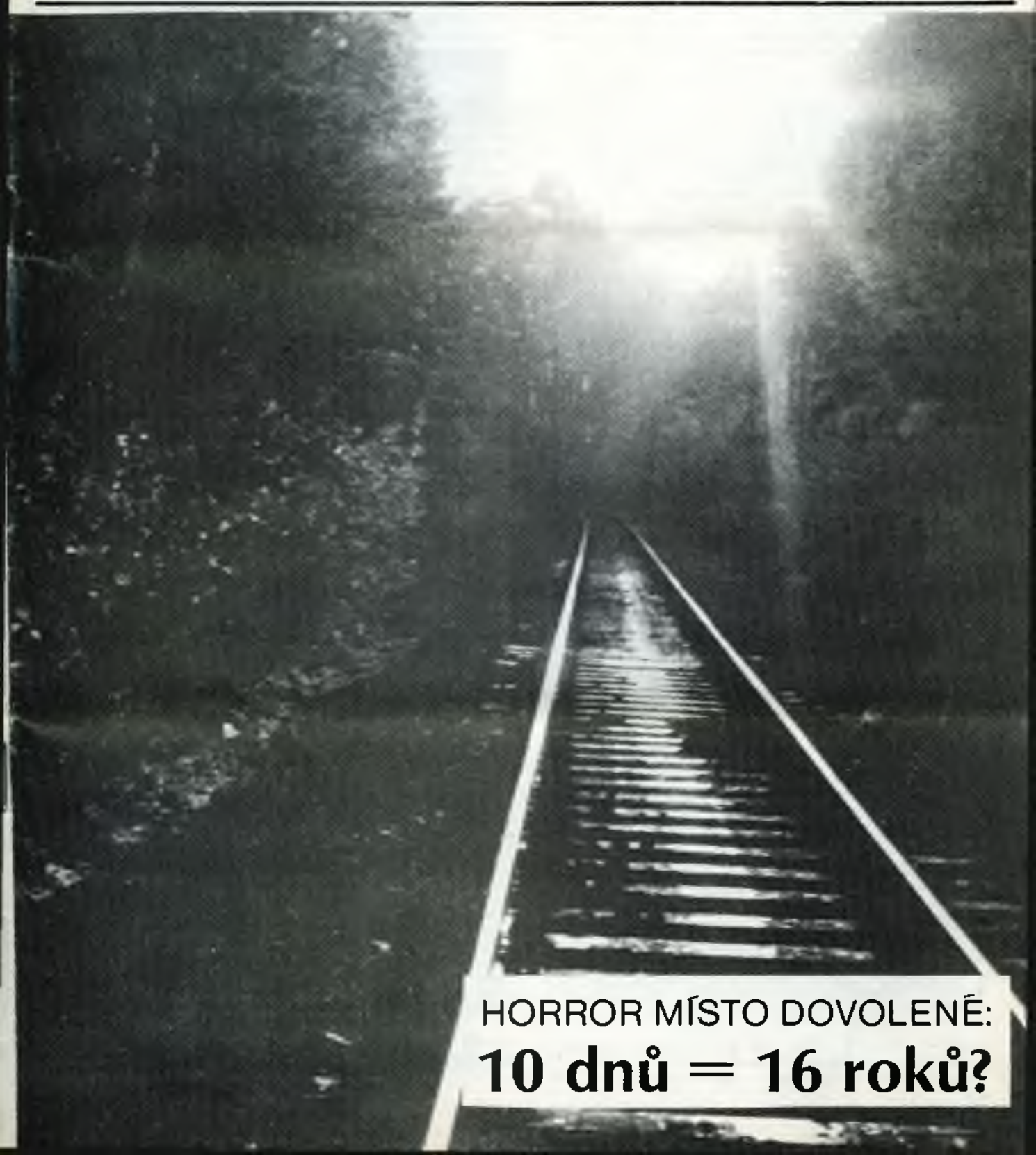
Panorama

REVUE PRO ČECHY A SLOVÁKY

1988

ČERVENEC \$2.25

7

HORROR MÍSTO DOVOLENĚ:
10 dnů = 16 roků?

TO BYL ZASE MĚSÍC ČERVEN

1. 6. - Netypicky vypulírovaná Moskva dějištěm dalšího setkání Gorbačova s Reaganem: důvěřuj, ale měj po ruce klacek...

2. 6. - V Austrálii zadržen kontejner zbraní sovětské výroby, určených odpůrcům vlády na Fidži... Svět uznává, co v Austrálii ví už kdekdo: australská vína jsou špička, nenahradíš je ničím, ani mlékem ne...

3. 6. - Netrpělivě očekávaná zpráva FitzGeraldovy komise o přistěhovalectví časovanou pumou: zvýšit počet přistěhovalců do Austrálie na 150,000 ročně, současně ale přehodnotit politiku "multikulturnosti" a posílit význam australského občanství a identity...

4. 6. - Na 100,000 lidí v sydneyjském přístavu vítá Kay Cotee, 34, první ženu, která zcela sama obeplula zeměkouli... SSSR přiznává, že při záhadném výbuchu tří vagónů na železniční zastávce přišlo o život 68 lidí...

5. 6. - Organizace právníků ve státě NSW po dlouhých dohadách dochází k názoru, že sedm trpaslíků je se Sněhurkou v de facto manželském vztahu a tedy by - aspoň v NSW - měli mít právo po ní dědit: počet de facto manželů v de facto manželství je de facto neohraničen...

6. 6. - Skupina významných osobností Maďarska požaduje plnou rehabilitaci všech obětí vojenské intervence SSSR v roce 1956: v pouličních bojích usmrceno na 3000 Maďarů...

7. 6. - Konference vládnoucí strany ALP v Hobartu provázena bouřlivými demonstracemi, když údajně dělníci politici obviňováni, že se místo dělným lidem kamarádí s pány s velkou prkenicí... Se světem to nedopadne dobře, praví OSN: teplota ovzduší se vlivem exhalací rychle zvyšuje, rozpustí se ledovce, přijde potopa, leč vychlazené pivo dozajista pořád bude...

8. 6. - Australská babička, 65, polapena celníky, když ve spodním prádle pašovala kokain za \$750,000... V Japonsku vymyšlena záchodová mísa, která majiteli každé ráno vyšetří moč, změří teplotu těla, spočítá tep a vyhodnotí úroveň psychického napětí: v případě negativních výsledků nešťastníka rovnou spláchně do odpadu...

9. 6. - Ještě před dvěma roky západoaustralské zákony neuznávaly možnost znásilnění ženy vlastním manželem: pokrok se nezastavil, muži v defenzivě, u soudu už první případ... Delegace izraelských právníků v rámci glasnosti pozvána na kongres do Moskvy, pak ovšem 18 členům výpravy odmítnuto vízum: co kdyby se starali o to, co se v Rusku děje Židům...

10. 6. - Záhada uříznutého penisu na dámském záchodku melbournského nádraží Flinders Street dostatečně krvavě objasněna: 31letý Melbournean zabil 43letého Korejce, mrtvole uřízl penis a pohodil, pak uvařil a snědl některé části těla /navštivte Austrálii!/. Čínský vůdce Deng šokuje levici celé zeměkoule, když výslovně varuje země třetího světa, aby si nic nezačínaly se socialismem, protože to pro ně není řešení...

11. 6. - Toaletní papír není nejen v Československu, ale taky v Číně, kde strana přiděluje na hlavu a měsíc jednu roličku... Australské etnické komunity vyzývány, aby ostře bojovaly proti možnému rozhodnutí vlády umožnit sovětské "rybářské" flotile šmejdit při pobřeží a používat zařízení australských přístavů...

12. 6. - Zoufalý Bulhar, 40, drží v Sydney hladovku na protest proti neochotě bulharských úřadů pustit

za ním ženu s dětmi...

13. 6. - Zatímco v komunistických zemích je násilná internace pacientů AIDS tichou samozřejmostí, švédská vláda pod palbou kritiky, když uvažuje o možnosti umístit do ústavů aspoň ty, kteří se chovají vysloveně nebezpečně...

14. 6. - Australská matka, 36, je samá legrace, když jí tajský soud odsuzuje k smrti zastřelením kulometem pro pašování heroinu: jako by nedávno nedošel úsměv dvěma Australanům v Malajsku, kteří také nevěřili... Skupina amerických Eskymáků na výletu do SSSR, kde vidí své příbuzná poprvé po 40 letech...

15. 6. - Nový Zéland navazuje diplomatické styky s Íránem: řeči jsou řeči a byznys je byznys... TASS přiznává zvěrstva, páchaná za Stalina na lidu bývalých svobodných pobaltských zemí: jen v Litvě za jedinou noc odvečeno 17,000 osob...

16. 6. - Podmanivé kouzlo statistiky: Japonsko má národní důchod na hlavu US\$19,200, zatímco USA o tisícovku méně: nicméně Japonci v Japonsku za ně pořídí jen tolik, kolik Američan v Americe za pouhých 13,000...

17. 6. - Obřezaní muži mají mnohem menší šanci chytit AIDS než neobřezaní, sděluje se z Nairobi: a co teprv když se nožik smekne, pak teprv je to na 100 procent...

18. 6. - Chomejní údajně mrtev /dobrá zpráva/: údajně mrtvý Chomejní se zjevuje v íránské TV /špatná zpráva/...

19. 6. - Austral. opozice obviňuje vládu, že zdokanalením evidence daňových poplatníků se znovu pokouší o zavedení jakýchkoli občanských průkazů, s kteroužto myšlenkou už jednou dopadla bledě, velmi bledě... Na ME v kopané v MSR zatčeno na 700 rozružených diváků...

20. 6. - Oficiální sov. historik D. Volkoganov sděluje, že Stalin byl šílený: všiml si pozdě, ale přece... Voleb v Polsku se účastní jen 56 procent občanů...

21. 6. - Australská vláda soudí, že to s pracovní kázní někde není nejlepší, když například jeden zaměstnanec přistavu 20 let každé ráno přijede taxikem, odpíchne si a hned stejným taxikem odjede domů, za což bere plný plat a nikomu to nevadí...

22. 6. - Turisté, oblíbená potrava australských krokodýlů, se přes všechna varování stále koupou ještětřem přímo před čenichem, bezradně konstatuje vláda... Kanada vypovídá větší počet sov. diplomatů pro špionáž...

23. 6. - Austral. experti v hitchcockovském duchu navrhuji, aby u čerstvých zemědělských žen byly uměle zacho-vány některé životní funkce, takže by je bylo možno uměle oplodňovat a rodit děti: Alfréde, Alfréde, kam se hrabeš...

KONEC ČERVNA v Austrálii ve znamení handrkování s vládou o zvyšování platů: jako vždy to odnášejí nevinní, když v Melbourne vypuká dopravní stávká, oblíbená kratochvíle... Min. předseda Hawke vyráží do USA k nelehkému dohadování o tom, zda Američané mají či nemají morální právo dodávat levné zemědělské výrobky tradičním australským zákazníkům... Ve Francii havárie airbusu, jehož piloti se zakecali a nevěšili si země, a katastrofa v metru s desítkami mrtvých poté, co jakýsi šprýmař zatáhl za záchranou brzdu... V Moskvě na mimořádném sjezdu KSSS ostré slovní souboje mezi stoupenci Gorbačova a politickými přízraky z doby stalinismu... A kanadský soudce upouští od potrestání mladistvého zločince pod podmínkou, že se pokusí vystěhovat do Austrálie, neboť to prý je jediné místo, kam patří lotři jako oni.

**...a to zas bude příští měsíc,
určitě!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!!**

Jaký je rozdíl mezi vesnicí, malým městem a velkým městem? Neodhlašujte noviny a laskavě čtěte dál. Jde nám totiž o pomluvy: tedy jak reaguje vesnice, jak reaguje malé město a jak velkoměsto, ukápně-li kdosi trochu /či víc/ žluči?

Pomlouvá se všude, jistě. Ale na vesnici to moc dobře nefunguje, na to jsou si tam lidé příliš na očích. Dobrá vesnice je - či aspoň byla - propletenec osobních vztahů a navenek ježek s připravenými bodli-

ÚVODNÍK který není úvodníkem

nami. A jaksi nejde - či aspoň nešlo - turait o Frantovi, že si užívá v barech se slečnami, když ho každý od božího rána vidí na traktoru, na hlavě s ušmudlanou rádiovkou, a večer co večer zmazaného pívem v místní krčmě, rádiovku pořád na hlavě. Jde tvrdit, že je ošrala a že mluví sprostě, ale to je pravda, takový je věcť řád; pomluva naopak nikdy nesmí být pravda, je to promyšlená lež, která se ovšem tvrdí jako pravda, údajně tutlání před atěným publikem, skrytá někde pod povrchem.

Ve velkoměstě to zase beze zbytku nepracuje: pokud jsme normální, sousedovo soukromí nás nezajímá, pokud je soused normální, nezajímá ho to naše. Velkoměsto nám dává poměrně svobodnou volbu, s kým se chceme vidět a s kým ne; žijeme-li navíc ve světě, kde nepopráno sluchu bábě domovníci, je to náš problém od začátku do konce.

Kde ovšem pomluva pracuje dokonale, je maloměsto. Je dostatečně malé, aby o sobě lidé věděli, ať chtějí nebo ne, ale dostatečně velké, aby vyloučilo automatickou kontrolu "na vlastní oči", co sedí a co je kec. Na vesnici vidíte toho Frantu derně; ve velkoměstě vůbec netušíte, že existuje: na malém městě ho vidíte jednou, dvakrát týdně a pokud někdo začne o štěklonohých slečnách a neřestných orgiích po barech, můžete strčit ruku do ohně, že to není možné ve zbývajících dnech?

Čtendř samozřejmě tuší, kam to všechno míří, a nemýlí se: ať se nám to líbí nebo ne, zákonitostí existence národnostních skupin uprostřed cizího prostředí jsou právě zákonitostí maloměsta. Český Brod uprostřed New Yorku, Přísek v Sydney; městečko neskutečné, ale hmatatelné, ač jeho "obyvatelé" žijí od sebe desítky, někdy stovky kilometrů. Máme spolky, ochotníky, pěvecké kroužky, sportovní kluby tzv. malých sportů, máme své noviny i "místní" rozhlas, máme skoro všechno, co je tak typické pro život malých měst: a tohle všechno je moc a moc pozitivní a z historie víme, že právě malá města udržela leccos nad vodou, když vesnice spala a neosobní města lehce podléhala marnosti. Ale máme i své pomlouváče, máme i své lháře, máme i své šířitele nepravd i uši, ochotné jim naslouchat.

Maloměsto je maloměsto, ať skutečně či v přeneseném smyslu. Náchylnost ke vzniku pomluv v něm vždy bude větší než ve světě kolem, ale útěchou nám budiž, že v tom nejme sami, je to problém naprosto všech etnických komunit, vlasty se ježí nad tím, co nedávno třeba říkal jeden Švýcar. A od Švýcarů v Austrálii by to člo- věk asi vůbec nečekal.

Nezatrácujeme své malé město, ale ty, kdo šíří jedovaté zvěsti, vždyť by byla věčná škoda kvůli žvdstům nemít Přísek nebo Český Brod. Žaroje těch lží a pomluv, které nám mají ztrpčít život i na druhém konci světa; není obtížné odhalit: domovnice - čímž míněn stav duše a nikoli, zda někdo okupuje domovnícky byt - zůstane domovnicí a nemůže přestat šířit zlo, protože jinak se světem komunikovat nedovede a chce tak řešit nějaký svůj vnitřní problém. politujeme domovnice. A jestli je neumíme přestat poslouchat, politujeme sebe.

Z OBSAHU

Panoráma č. 7, ročník III., červenec 1988

To byl zase měsíc červen.....	2
Úvodník, který není úvodníkem.....	3
J. Kovářiček: Jak je to s naší národností?.....	4
Gratulujeme! F. Vána nositelem Order of Australia/6	
Deset dnů trvalo šestnáct roků.....	7
R. Ströbinger: Za Karlem Kornellem.....	10
J. Sýkora: Moje dobrá stránka.....	11
J. Havránek: V zemi královny ze Sáby.....	12
V. Kříž: Byl jsem konzulem Hutt River - IV.....	13
J. Hodač: Zdravotní stav mrtvol není dobrý.....	15
P. Chudožilov: Úda na osud velryby.....	17
J. Špiegl: Popis jednoho zápasu - III.....	18
J. Lion: Jednou přišel dopis z Vídně.....	20
Na ABC FM.....	20
Na SBS TV.....	20
O knihách nových a jiných.....	21
Kultura.....	21
SBS nám píše.....	21
PŘEDPLATNÍ LÍSTEK.....	21
Sport.....	22
U nás v.....	22
Oznamovatel.....	22
Hledáme se.....	23
Z dopisů.....	23

Autor snímku na titulní straně: Vladimír BOSÁK

STALO SE • NESTALO SE KOLEM PANORÁMY

Schůze redakční rady proběhla bez fyzických útoku a jiných výstřelků. Dvěma materiálem vytknuta slabší úroveň, jinak č. 6 uspokojivé. Projednána možnost lepší sazby a většího písma /napište nám názor - díky!/: technicky vyřešeno, dál jen otázka financí. Některé dobré časopisy nabízejí užší spolupráci, dohodne se přímo. Začíná se s postupným převáděním adres předplatitelů na počítač. Jako host se schůze redakční rady zúčastnil pan František Vána.

PANORÁMA

CZECHOSLOVAK PANORAMA
ČESKOSLOVENSKÁ PANORAMA

- A REVUE FOR CZECHS AND SLOVAKS •
- REVUE PRO ČECHY A SLOVAKY •

35 Massey Street, Doncaster, Vic.3108, Australia
Tel.: (03) 848 9802

Vydavatel Czechoslovak Panorama • Redaktor Jiří Hodač
• Tisk Newsprinters Pty Ltd •

Řídí redakční rada. Podepsané materiály - i značkou či pseudonymem - vyjadřují názory autorů, které se mohou i zásadně lišit od názoru redakce.

Obsah inzerce odpovídá poskytnutým údajům. Informace o předplatném na str. 21.

Uzávěrka pro externí materiály vždy 20. dne v měsíci. Nevyžádané rukopisy se nevracejí.

J. KOVÁŘÍČEK

Jak je to s naší NÁRODNOSTÍ?

Po příjezdu do Austrálie v roce 1968 jsem se setkal s mnoha krajany, kteří žili v emigraci už 20 let. Nemohl jsem věřit svým ušům, když jsem některé slyšel mluvit česky, a říkal jsem si: Copak je možné zapomenout mateřský jazyk? Dnes už vím, že po letech může mateřština snadno zrezivět. Poznal jsem však v Sydney i báječnou českou rodinu, kde rodiče i jejich v Austrálii narozené dcery mluvili dokonalou češtinou. A nejen to, obě dcery znaly více českých písní než já. Vyrostly v českém duchu a kdybych je potkal kdekoli ve světě, považoval bych je za rodilé Češky. A vskutku jsem jednu z nich potkal náhodou o několik let později na toulkách Evropou.

Tak ryze evropsky vychovaná dívka musí se tu cítit jako doma, optal jsem se. Odpověděla: "Moc se mi v Evropě líbí, ale už se těším domů, stýská se mi po eukalyptech," a tiskla svého talismánka koalu.

Ta příhoda se mi vybaví vždy, když přemítám o problému národnosti, o tom, kam kdo patří. Můj pas svědčí o tom, že jsem Australan, tedy australský občan, také vím, že jsem Čech, neodbytně a nesmazatelně. Byl bych však stále ještě Čechem, kdybych úplně zapomněl svoji mateřštinu? Asi ano, byl bych česky nemluvicím Čechem. Co je však moje v Austrálii narozená dcera? Ptám se jí někdy "Jsi Češka nebo Australanka?" a ona odpovídá, že "oba". Co je vlastně národnost a jak je důležitá?

Slovník spisovné češtiny /Academia, Praha 1978/ říká: "národ... novodobě historicky vzniklé společenství lidí spojené společnou řečí, územím, hospodářstvím, psychologickým založením a kulturou," a dále "národnost... příslušnost k národu..." Národnost se tedy zdá být otázkou příslušnosti. Ke kterému národu však dnes opravdu přísluším, když jsem už skoro polovinu svého života strávil v Austrálii? Někdy mám pocit, že vlastně nepřísluším nikam, rodným Čechům jsem se už značně oddálil a s Austrálií již asi nikdy plně nesrostu.

Jsou různé způsoby, jak se můžeme pokoušet definovat národnost. Třeba geneticky - otec i matka Češi, tudíž i jejich děti. Nebo podle místa narození či trvalého bydliště. Jenže každá z těchto definic se dá snadno vyvrátit. Tak třeba je-li nemluvně rodičů jedné národnosti adoptováno do rodiny jiné národnosti, národnost pravých rodičů se na dítě nadá poznat. Je tedy zřejmé, že národnost je hodnota proměnná. Člověk vykazuje tendenci přijímat národnost či alespoň některé charakteristické rysy kolektivu, ve kterém žije. Zdůrazňují slovo žije, tedy aktivně se podílí na životě onoho národnostního útvaru; nikoli jen pobývá či přebývá.

Jsou ale i případy, kdy si některé skupiny udržují svoji národnost i po mnohé generace v exilu, oddělené od fyzického prostředí svého národa. Velmi známý je případ židovský, k tomu ale nutno hned dodat, že židovství není jen národnost, ale i náboženství, a hádám byla to ta druhá okolnost, co pomohlo zachovat židovské specifikum v diaspoře. Jiným příkladem jsou Číňani, kteří roztroušeni po celém světě si po generace uchovávají svůj charakter, jenže co jiného jim zbývá?

Čínskost je kvalitou nejen národnostní, ale i rasovou, na Číňanovi se hned pozná, že je Číňan, a tak mu nezbyvá, než si svoji zvláštnost udržovat. Poznal jsem dokonce i v Praze dva české Číňany, tam narozené a odchované.

Člověk je bytostí velmi složitou, není jen živoucím biologickým organismem, ale i nositelem vědomí, je komplexní pamětí a zdrojem tvořivých impulzů. Žádný člověk není statickou veličinou, nýbrž dynamickým procesem seberealizace, i když zároveň obsahuje kvality neproměnné. Co je ale jeho základní tóninou? V emigraci máme možnost pozorovat vývoj dětí emigrantů a jejich transformaci. Nejzajímavější jsou případy dětí, které sem přišly v útlém věku. Všechny se naučily rychle a dokonale angličtinu, některé však již za pouhý rok či dva ztratily svoji mateřštinu. Jazyk se zdá být velmi důležitým prostředkem formování osobnosti a následně tedy i národnosti. Každého jedince charakterizuje jeho vztah k okolnímu světu, záleží proto na tom, jak je schopen okolní svět pojmenovávat, aby jej mohl ulo-

?

žit do svého vědomí. Jazyk zprostředkovává kulturu, historii, zkušenosti minulých generací. Kolektivní paměť předurčuje zařazení do nějakého národního stereotypu.

Národnost se nejen udržuje či transformuje, vznikají i národnosti zcela nové. Dobrým příkladem je Austrálie. Před dvěma sty lety byla obsazena anglickými osadníky jako anglická kolonie, dalo by se proto předpokládat, že zůstane součástí Anglie. Zkuste dnes ale říci Australanovi anglosaského původu, že je Angličan! A kdybyste mu řekli dokonce, že je Pom, dal by vám po čuni. Australská národnost je dnes obecně uznávána jako svébytná hodnota, i když se stále ještě dotváří. Přitom se formuje v rámci anglického jazyka. Není to tedy pouze jazyk, co určuje národnost.

Domnívám se, že určujícím činitelem národnosti je prostředí, ve kterém se člověk rozvíjí a ozřejmuje. Jinými slovy, krajina našeho dětství stává se nám pravým a nezanedbatelným domovem. Hádám, že osobnost australského Číňana se zřetelně liší od osobnosti Číňana narozeného v Pekingu.

V cizím prostředí se některé národnostní skupiny rozplývají rychle, jiné si udržují svou specifiku déle. To nemusí být způsobeno nějakou předurčeností genetikou, ale momentálními okolnostmi, jako je třeba život v jazykovém ghetu nebo i omezená intelektuální schopnost přizpůsobit se.

Někdy slyšíme mezi sebou povzdechy, jak rychle v novém prostředí mizí český živel. Z hlediska vlasteneckého se tento fakt jeví zamrucujícím, je ale i důkazem, že naši lidé jsou schopni se bez velkých problémů začlenit do nového prostředí. Ukaz je to však velmi složitý a svou roli hraje možná i pozorovatelný nedostatek národního vědomí /kolik jsem už potkal Čechů, kteří mne ujišťovali, že oni se s Čechy nestýkají; k tomu rád podotknu, že v takovém případě to asi ani pro Čechy není žádnou škodou/. Protiví se mi ale i nabubřelý šovinismus. Důraz kladu na rozvoj osobnosti jako takové, národnost je toliko průvodním, i když nezbytným jevem. Na svých cestách po světě potkal jsem příslušníky mnoha národů i ras a s leckterými z nich se mi podařilo navázat vztah hlubokého srozumění. Naopak zase s některými krajany se ztěžili mohu domluvit, ač bez jazykových bariér. Hned ale přiznám, že nejuspokojivějšího porozumění dosáhnou přece jen s těmi Čechy, s kterými mne sblíží nejen společný důvěrně známý jazyk, ale i bohaté zázemí společných prožitků a zkušeností. Udržování bohatého a mnohostranného krajanského dění v emigraci považuji proto za velmi užitečné. Např. existence mnohých krajanských spolků, časopisů či rozhlasových vysílání je mnohem důležitější, než si asi běžně uvědomujeme. Teprve jejich ztrátou bychom plně pochopili jejich poslání a důležitost.

My, kteří jsme přišli do ciziny již v dospělém věku, se sice se stavem emigrace vyrovnáváme různě, máme však v sobě zabudované zázemí, z kterého je možné bohatě žít. Svůj systém hodnot máme zároveň možnost si ověřovat porovnáváním s novým prostředím. Jiná je situace u dětí, především dospívajících dětí, pro které byl akt emigrace velmi násilným zásahem do formování osobnosti. O tomto problému se mezi námi málo mluví a píše. Nejspíše nám připadá, že tito mladí lidé mají s adaptací menší problémy než jejich rodiče, neboť se snadno a rychle naučili jazyku nové země. Opak je možná pravdou. Nové prostředí nepřijímá cizí elementy snadno, znalost jazyka ještě nezaručuje kvalitu sžiti. Už třeba jen skutečnost, že naše děti znají jiné pohádky, říkadla, tradice, působí nesnáze v oblasti široké kulturní komunikace. Je jisté mnoho případů, kdy se rodiče rozhodli pro emigraci právě jen pro blaho svých dětí, kterým chtěli zajistit smysluplnou budoucnost. Násilný přechod do emigrace však může neblaze poznamenat rozvoj osobnosti takového dítěte. Může, ale nemusí.

Některé děti zase nová a složitá situace vybíjeje k větší citlivosti, znám z mnoha případů kolem sebe, že české děti většinou prospívají ve škole lépe než jejich místní spolužáci.

Vzato takhle z hlediska bytí, jeví se nám otázka národnosti v jiném světle, než jako problém toliko vlastenecký či politický. Národnost, tedy jazyk a složitou soustavu tradic, rituálů, historických zkušeností a vzpomínek, nelze odložit, aniž bychom si byli jisti, že jsme si už vsutku vybudovali zázemí

Pokračování na další straně

V HORÁCH

přijde chvíle pravdy: prvotřídní vybavení a výstroj
Vám umožní dokonale uplatnit Vaše sportovní umění
a vychutnat krásy všech lyžařských terénů, ale také
CHRÁNÍ VAŠE
ZDRAVÍ !

PRODEJNA

SNOW - SKI

je místem, kde svou cestu na sportovním adžitkem
začíná každý, kdo hory zná a doopravdy jim rozumí!

Evropské zboží

LYŽAŘSKOU VÝZBROJ TAKÉ
PŮJČUJEME A OPRAVUJEME!

MÁME PRO VÁS I NOSIČE LY-
ŽÍ NA AUTA, SNĚHOVÉ ŘETĚ-
ZY A DALŠÍ VYBAVENÍ PRO
VÁS VŠE!

NABÍZÍME TAKÉ VŠE PRO PEŠÍ
VÝLETY DO BUŠE!

SNOW - SKI

Tooronga Village Shopping Centre, Shop 25,
HAWTHORN EAST, Vic. 3123, Tel.: (03) 822 7437

nebo
68 Whitehorse Road, BALWYN, Vic. 3103,
Tel.: (03) 817 4683

Chťe mluvit s PEPOU BLAHOVCEM nebo ROBERTEM ŽALMA-
NEM, dvojnásobným mistrem Československa ve sjezdovém
lyžování!

Samozařejmě

MLUVÍME ČESKY!

BEZ INZERCE BY

PANORÁMA

NEMOHLA EXISTOVAT...

PANORÁMA nedostává od státu žádnou podporu.

Děkujeme všem firmám i jednotlivcům za inzerci, která
umožňuje existenci nezávislého časopisu pro Čechy
a Slováky!

jiné - je-li to vůbec možné. Snad se situace dá smovat s jazykem: nemůžeme odhodit jeden jazyk, aniž bychom se naučili jiný, oněměli bychom. Taková představa mě občas děsí, připadá mi, že češtinu pozvolna zapomínám, ale angličtinu jsem se ještě dokonale nenaučil. Někdy se trápím tím, že si nemohu vybavit, jak říci anglicky "šlechetný", jindy si zase lámu hlavu nad tím, jak vyjádřit český anglické "magnanimous".

Emigrací se nám problém národnosti ozřejmí /slovník mi napovídá, že slovo ozřejmit se překládá do angličtiny elucidate, to se však zpět do češtiny překládá jako osvětlit, nota bene/ a aniž bychom museli o tom problému vědomě přemítat, narážíme na něj ve svém denodenním životě. Netřeba před tím utíkat, je to problém zajímavý a hodný neustálého řešení. Ptám-li se po své národnosti, ptám se tak vlastně i kdo jsem, ptám se po smyslu svého života. Jedině tak mohu žít vskutku lidsky a nikoli toliko existovat coby společenský živočich. I v emigraci, daleko od rodné země, mohu tvořivě rozvíjet své češství, svůj život.

Nejprve se však musím naučit chápat národnost jako dar a ne jako obtíž. Národnosti se nelze zbavit tak snadno jako občanství, peníze se nelze vykoupiť, není s kým si upravit poměr. Snaha zbavit se své původní národnosti je snahou odložit všechny své vzpomínky na dětství, v kterém já vidím ryzí domov. Prostor času, nikoli prostor geografický. Mám na vliv dětství pro život svou teorii, ale o tom snad až zase někdy jindy.

F. VÁŇA VYZNAMENÁN ŘÁDEM
"ORDER OF AUSTRALIA"

Gratulujeme!

Pan František VÁŇA, po 30 let vydavatel ve své době snad bezkonkurenčního časopisu vyhraněného typu HLAS DOMOVA, byl nedávno vyznamenán vysokým australským řádem "Order of Australia".

HLAS DOMOVA, který vzhledem ke zdravotnímu stavu vydavatele přestal vycházet v roce 1979, prokázal neocenitelné služby Čechům a Slovákům v Austrálii i jinde ve světě: připomeňme například jen to, že od roku 1950 do roku 1975 pomohl nalézt 3622 osob, "ztracených" někde na zeměkouli... František Váňa však ani poté, co HLAS DOMOVA zanikl, neoděšel na zasloužený odpočinek a od té doby do dnešního dne odvedl ohromný kus další nenápadné /a někdy i nepřehledné/ práce ve prospěch čs. komunity v Austrálii, zejména pak nové příchodích krajanů.

I časopis PANORÁMA vděčí panu F. Váňovi za nezištnou pomoc v mnoha směrech.

Upřímně gratulujeme panu Františku Váňovi /který je již z dřívější doby i nositelem Řádu Member of the British Empire/ jménem redakce, redakční rady, spolupracovníků Panorámy a všech čtenářů.

Jednu Panorámu
a platím hned!
/Rendíť nám snad
promíne.../

OPTICKÝ ZÁVOD

L & G PERGL

220 Lygon St., Carlton,
Victoria

Tel.: /03/ 663-6242

Slevy čtenářům Panorámy!

PANORÁMA V PRODEJI:

Nemůžete-li využít nesporných výhod předplatného, je pro Vás Panoráma připravena v následujících prodejních novin:

MELBOURNE	- prodejna tisku v Ackland St.,
St. Kilda, nedaleko rohu Barkly St.
SYDNEY	- Bondi Beach Newsagency,
134 Campbell's Pde., Bondi Beach
	- Porter Newsagency,
203a Castlereagh St., Sydney

Zánikem HLASU DOMOVA, jehož vydavatelem byl pan F. Váňa, skončila roku 1979 jedna významná kapitola exilové žurnalistiky. - Na reprodukci: Titulní strana posledního čísla HLASU DOMOVA ze 17. 12. 1979.

RIA'S HAIRDRESSING

★★★★★

Dámské a pánské kadernícké služby s dobrou radou, s bohatými zkušenostmi z kaderníckých soutěží Vám s ochotou poskytneme

MARIKA, 16 Ormond Rd., Elwood, Vic. 3184

Tel./03/ 531-5344

Deset dnů trvalo ŠESTNÁCT ROKŮ

Standardní australský byt, jak se stavěly asi tak před 20 roky: prostorná kuchyň s jídelnou, tři ložnice, koupelna se sprchou a záchod.

Žádné zvláštní bydlení, viděno očima, které si snadno zvyknou na jiné prostředí. Ale jak bydlet dva týdny po tom, co člověk přijde do Austrálie, v kapse nic?

A přesto tihle lidé, tak jak to odpovídá obvyklému běhu věcí, mohli ve stejnou chvíli už sedět ve vlastním domě luxusní třídy, nejspíš s bazénem a dost možná i s tenisovým kurtem.

Za 23 let se dá udělat hodně v Austrálii.

Za dva týdny se nedá udělat skoro nic.

Jsou tu už 23 roků. A jsou tu jen dva týdny.

Noviny před časem psaly, že australský konzul se sídlem ve Varšavě nevěřil vlastním očím a uším, když přijel služebně do Prahy. Informace si nechávala pootevřená zadní vrátka pro případ, že ze všeho vyleze nějaký humbuk, volovina; tak moc vše bylo zvláštní.

Nebyl to humbuk. Nebyla to volovina. Sedíme u stolku a mezi námi je konvice s káfen, strach, který se jen tak nepřekona, a deset dnů, které se změnilly v šestnáct šokujících roků.

ON je klidný, rozvázný, od pohledu drfčí; váží slovo, moc toho nenamluví. ONA naopak mluví rychle, hodně, snaží až o překot: otevřená povaha, takřka veselá, pokud je ovšem jaký důvod k veselosti. A další ONA, dcera, je jí 15 let, snad nejpodivuhodnější osud z těch tří lidí: v Československu narozená Australanka, která v Austrálii dosud nikdy nebyla; TAM věděla, že ve škole o Austrálii nesmí mluvit, musela chodit do pionýra a poslouchat řeči o tom, jak šlo vejce na vandr a potkalo v lese Lenina.

"Nejhoroznější dojem za těch šestnáct roků? Jak tam dětem gumít mozký ve škole... A jak každý vidí, co se kolem děje, a přitom poslušně chodí na schůze a mlčí, jen aby mu nesebrali prémie..."

Vše začalo už v pětadesátém roce.

Zaplatili si tenkrát autobusový zájezd do Rakouska, Maďarska a Rumunska. Bývalo dobrým zvykem, že ve Vídni polovina autobusu vystoupila a řekla, sbohem. Vystoupili i oni a řekli, sbohem. A v tu chvíli jim patřil svět, protože jim bylo jenom dvacet.

"Mohli jsme zůstat v Evropě, mohli jsme jít za moře. Rozhodli jsme se pro Austrálii: mladá země, sympatická, věděli jsme o ní nejméně, a to hlavně lželo. Manžel začal jako automechanik u Fiata, já dělala pro obchodní dům Myer v Melbourne. Všechno šlo strašně lehce, o budoucnosti jsme nějak moc nepřemýšleli, kdo to taky dělá ve dvaceti, byli jsme všim nadšení, jezdili jsme, kam jsme chtěli, nikdo nás neotravoval a neprodsledoval, i když jsme dostali pokutu za rychlost, tak ten policajt byl vlastně

fajn, nešel z něho strach a choval se slušně. Když jsme se dozvěděli o stavbě přehrady ve Snowy Mountains, vyrazili jsme tam, vydělávali se tam dobré peníze. Manžel dostal hned práci a já dělala v takovém bufetu, z něhož šel zisk do ústavů pro tělesně postižené děti. Asi za rok jsme se na čas vrátili do Melbourne, pak jsme se vydali do západní Austrálie. Muž dělal pro kanadskou firmu, řídil třicetitunové transportéry, já byla zase v jídelně. Konečně jsme přišli do Perthu, kde jsme zakotvili. Nechybělo nám nic, peníze jsme měli, tak jsme si před koncem roku 1971 vymysleli dovolenou do Evropy. Byli jsme v Anglii, Německu, Rakousku. Stědřně jsme trávili ve vídeňském hotelu a telefonovali jsme do Československa přibuzným. Manžel mluvil se starou matkou a naječnou blížnul nápad, který nám předtím vůbec nepřišel na mysl: co takhle se tam podívat, aspoň na pár dnů..."

Odešli z Československa roku 1965. To nebyla nejhorší doba ve srovnání s tím, co bylo předtím. Všichni nadávali na Novotného, ale jak se říká, vycházely Literárky; zakrátko už Literárky nevycházely, proklínány Novotný se jako penzista vnovoval mariáši a leckdo z jeho kritiků zoufale povzdychl, kéž by byl.

V Austrálii se samozřejmě psalo a mluvilo o roce 1968 v Československu, o socialismu s lidskou tváří, o tancích i o tom, jak lidská tvář nahrazena údajnou realitou bez tváře.

"Byl to naječnou takový kousíček, z Vídně bylo všechno tak blízko... V Perthu jsme se skoro se žádnými Čechy nestýkali, ani jich tam tenkrát moc nebylo. Ználi jsme ale některé starousedlíky z roku 1948 a z padesátých let, kteří do Československa běžně jezdili a úplně normálně o tom mluvili. U jednoho takového staršího pána jsme v Austrálii dokonce nějakou chvíli bydleli. Taký ve Vídni jsme narazili na krajaný, kteří říkali, není se čeho bát. A tak jsme nakonec řekli, zkusíme to. My se o politiku nikdy nezajímali. My jsme obyčejní lidé, v Československu jsme nenechali žádné dluhy, jen jsme se rozhodli žít jinde. Po šesti letech venku jsme to považovali za úplně normální a už nám tolik nedocházelo, že oni to tam tak docela nemusejí brát. Navíc se mezitím v Československu dvakrát změnil prezident, byly

Pokračování na další straně

ČESKÉ REZNICTVÍ A UZENÁŘSTVÍ

Malvern Continental Butchers

nabízí velký výběr pravých českých uzenin
a všech druhů masa!

Naše výrobky jsou připravovány
bez mouky, konzervantů, přisad a barviv!

79 Glenferrie Rd., Malvern, tel.: 509-1078 a 509-9990

Na Vaši návštěvu se těší Franta, Lída a všichni další
zaměstnanci.

**Děkujeme za
včasné zaslání předplatného**

tam amnestie. Takhle jsme tenkrát uvažovali: přece proti nám nemohou nic mít. Vydali jsme se tedy na československé vyslanectví ve Vídni. Manžel se o okénka zeptal, jestli můžeme dostat vřazm na deset dnů. Ta paní se na něho podívala a povídala, slyším, že mluvíte česky, jak dlouho jste mimo republiku? On na to, že už od roku 1965. Ona nato, jestli přj to můžeme dokázat. Samozřejmě, řekli jsme, to přece není žádný problém. Tak dobře, řekla úřednice, otočila se k lidem za námi - další! Za 106 západoněmeckých marek jsme v pasech měli ds. víza, podle nichž jsme mohli v Československu zdržet 10 dnů. Možná si to tam i prodloužíme, uvažovali jsme. Ale netušili jsme, o kolik si to ve skutečnosti prodloužíme..."

ON přinesl odkudsi hromadu úředních lejster, potvrzení dokumentů; listuje si v nich spíš sám pro sebe a jen občas doplní, co ONA říká. Dcera se jen usmívá a mlčí.

"Když jsme přejeli hranici do Československa, jednali se začátku s námi jako s cizinci. Distojsně od pasové kontroly jen řekli, á, vy pořad mluvíte česky, a jd na to, samozřejmě, přece bych nesa pomněla za několik let. Můžete sedět v autě, povídal a zmizel s papíry v celnici. Asi volali do Prahy. Vrátil se za dvacet minut a všechno bylo jinak. Vystupte si, nařídil, bude to dyl trvat, pojďte dovnitř. A hned se vrhli na naše auto a obrátili všechno vahíru nohama. Nic ne-našli; koupili jsme si v Evropě ojetého opia jen pro dovolenou, že ho pak zase prodáme. A ten člověk v uniformě povídal, že nám naše australské pasy nevrd-tí, že je sami pošlou do Prahy, jestli je všechno v pořádku. Co to povídáte, samozřejmě jsou v pořádku, jsou to právě australské pasy, vydechla jsem jenom. Jen klid, on zase, v pondělí si je vyzvednete v Barto-lomějské ulici. A najednou vidíme, že nám z vozu sundávají západoněmecká čísla a montují místo nich československá. Co to děláte, brdnil jsem se: my sem chcoeme jen na deset dní, ale jestli máme mít nějaké problémy, tak to se hned vracíme zpátky do Rakouska! A už jsme se hrmuli, že jako budeme couvat zpátky, ale za námi byla zavřena ocelová dvířka, nedalo se nic dělat. Hlaste se v Bartoloměj-ské ulici, opakoval a dal nám místo pasů jen nějaký papír, který platil tři dny. V tu chvíli nám už bylo jasné, do čeho jsme spadli a že to s tou dovolenou bude asi trochu jinak... Co dělat? Vykríko-vat nemělo smysl. Tak jsme vyrazili směrem na Prahu v naději, že v Bartolomějské ulici budou rozumějš, že tam budou větš pán, že se to nějak vysvětlí a srovná. Ale přišli jsme tam v pondělí, naše pasy nikde. Přišli jsme v úterý, zase nic. Stejně ve stře-du a ve čtvrtek..."

Nasadily se všechny možné páky. Hledali se známí, kteří zase měli známé.

Obdarujte příbuzné a známé, své děti i sebe!

Michael Cigler

The CZECHS in Australia

Jedinečná, bohatě ilustrovaná publikace o tom, jak Češi "objevili" a "dobyli" Austrálii, se znamenali a znamenají pro nejmladší kontinent!

Cena /včetně poštovního/.....\$ 16 v Austrálii
zámoří \$US 11

Objednávky spolu se čekem zašlete do redakce Pano-
rmy - a publikaci o Čechích v Austrálii obdržíte
obratem!

Harmadzele au moshie sa
schodea pferati, jai la-
tele de salamea, a tarpu pe de-
saleri putrezoase madoale, pre-
suta masca. Fierarii borsingi dai
au moshie ling varii, se slubeau
pe masca se sueti, se pred pa-
putrezoase au lauti fronta na
schodea armadzele, sligi se
schodeau masca. O masca putrezoa-

Ještě játra

SERIES

Friedrich Vahlen

Přečetli jsme
v červnu
ve Večerní Praze...

UMELI BYSTE TAM
JEŠTE ŽIT?

[illegible]

Opět zařehl

[illegible]

Klasický emigrantský sen. Ale bez ranního probuzení.

"Ten major na policii povídal: podívejte, Němei nám nevydali toho člověka, co zastřelil československého pilota, tak my vás taky nepustíme! Jako něco za ně-
co. Ale co my měli společného s nějakým pilotem? Buď
zticha, říkala jsem si, radši to nech v klidu, jen
nic na to neodpověz... Pak v pátek najednou naše austrál-
ské pasy byly a dokonce nám je vydali. Ale bylo tam
razítko, že čs. vízum je neplatné, tak jsme stejně
nemohli na hranice. A strkali nám prdádny papír,
abychom se dole podepsali, oni že tam pak doplní,
že potvrzujeme příjem pasů. Tak to tedy ne, řekla
jsem, prdádny papír podepisovat nebudu; dopsala
jsem tam, že nám pasy vrátili tehdy a tehdy. Neřekli
na to nic. A my rovnou z policie utíkali na britské
velvyslanectví a prosili jsme tam, aby nám pasy u nich
uložili, než se všechno vysvětlí. Oni že ano,
že tam pasy samozřejmě můžeme nechat, ale jinak
že podle jejich názoru je naše situace velice špatná,
že mají už podobných případů víc a nemohou s tím nic
dělat. Jedině prý, jestli chceme poslat ven dopis,
že to zařídí. Tedy jsme přes ně napsali na
australský zastupitelský úřad v Londýně, že se nemů-
žeme z Československa dostat ven a že se tedy nemů-
žeme vrátit do Austrálie tak, jak jsme chtěli.
A australský konzul nám odpověděl tak, jak to on
pochopil: že se totiž ze strany australských úřadů
nemáme čeho bát, protože australský občan má právo
si žít, kde chce, a taky jak chce dlouho. Na čs. po-
licií nám pak řekli, že je ani trochu nezájemná, jestli
máme australské občanství, to že oni neuznávají,
a abychom koukali najít si byt a práci, jinak že
budeme mít problémy. A jestli jsme si předtím dělali
nějaké naděje, tak teď už nám bylo jasné, že doopravdy
spadla klet."

Chtěli po nich, aby zaplatili 40,000 korun cla za auto, za toho ojetého opla, s nimž přijeli. Nějaký známý ale v celních předpisech vydoloval, že když byli venku déle než pět roků, clo z auta platit nemusí.

Tedy sehnat byt a práci a žít tak, jak vrchnost ctičí občan v kraji žije.

"Nebylo možné sehnat práci s bytem. Sjezdili jsme celou republiku a i tam, kde o lidi prosili, nechťeli s námi nic mít, když zjistili, jak to s námi je. Nakonec jsme se museli vejít k mému otci v Kolíně, měli tam ale jen dvě malé místnosti a kuchyň, nebyla jinde šance. A potřebovali jsme občanské průkazy, abychom mohli legálně začít existovat. K tomu ale musíte být nejen někde policejně přihlášení, ale předtím i policejně odhlášeni z předchozího trvalého bydliště. Ale jak se odhlásit z trvalého bydliště v Austrálii, když tam není žádná přihlašovací povinnost? Nakonec souhlasili, že budou brát jako odhlášení dopis toho australského konzula, kde říkal, že si můžeme žít, kde chceme. Ale občanky nám stejně dát nechťeli, že prý nemají podklady. Tak jsme chtěli, aby nám vydali zelené osobní průkazy, které mají cizinci s trvalým pobytem v Československu: zavolali tedy do Prahy a zase řekli, že to nejde. Občanské průkazy nám dali až za šest měsíců, když někoho napadlo, abychom na to šli tak, jako že jsme je ztratili. A to fungovalo. V té době jsme si za zbytek peněz, které jsme si vezli z Austrálie na dovolenou, koupili malý domek na vesnici, manžel konečně mohl dostat práci. U firmy v Kolíně se k němu ohovali slušně, to musím říct. Ale když pak byl v Ústí nad Labem u Dopravního podniku, měl na talíři každý den, že je něco jako kriminálník, brali mu prémie, bylo to hrozné..."

Platili advokáty v naději, že pro ně najdou cestu zpátky. Nenašli.

Chodili na britskou ambasádu, znovu a znovu: měli tam pro ně slova útěchy a sympatií, ale současně vždy stejný závěr, že pro jejich problém není pomoci.

A až to nikdo nahlas neřekl, někde ve vzduchu to vždycky přece jenom bylo: nikdo vás sem jezdit nenuťil, přijeli jste zcela dobrovolně.

"Někdy v roce 1973 jsme v Praze narazili na nějakého starého pána z Melbourne, který přijel za dcerou. Prosili jsme ho o pomoc a on souhlasil. Odvezl pak do Austrálie naši zoufalou prosbu australské vlády, aby pro nás probíhala něco udělala. Víme, že s tím šel na ministerstvo, ale protože to bylo česky, chtěli to nejdříve přeložit. Nechal tedy uřední překlad a šel tam znovu. Ale prý jen pokrčili rameny, asi tomu všemu nevěřili, na nějaký dopis nemohou dát... Pak nás jednou napadlo, že bychom měli u Britů nechat zaregistrovat dceru, protože jako dcera australských rodičů měla nárok na australské občanství. Mezitím se tam změnila úřednice a ta nová najednou povídá, poslouchejte, za čtrnáct dnů sem přijede australský konzul, proč si s ním rovnou nepromluvíte? A tím to nějak začalo... Australský konzul nad námi kroutil hlavou, bylo to už v roce 1979, tedy jsme byli v Československu asi osm let: uvidíme, co se s tím dá dělat, řekl. Ale krátce nato ho odvolali, byl z konzulátu ve Varšavě, nic se nestalo. Pak tam od Australanů jezdila nějaká paní, vše znovu sepsala a myslím, že ji to skutečně zaujalo. Jednou jsme do Ústí dostali pozvánku z britské ambasády, nebyla tam ale přesná hodina. Není to jen tak, uvolnil se ze zaměstnání, my navíc nemohli prozradit, proč chceme do Prahy. Tak jsme se nějak vymluvili a uvolnili, dorazili jsme k Britům v jednu odpoledne. To máte ale strašnou smůlu, vítala nás úřednice: Australané na vás čekali celé dopoledne a odešli před půlhodinou; mají recepty na ministerstvu zahraničí a oni chtěli za vás intervenovat přímo u ministra, takhle musíte zase čekat... A tak jsme znovu čekali. A aby smůla byla ještě větší, na australském konzulátu ve Varšavě vyhořeli či co a zničilo to všechny naše papíry.

A tak se zase začínalo... V té době za námi chodila československá policie a říkala, podívejte, však se nějak dohodneme. A že prý potom budeme moci i do ciziny. Ale nedohodli jsme se tak, jak oni chtěli. A tak nás nepustili ani do NDR: kdykoli jsme žádali o výjezd, přišlo nám, že to není v zájmu republiky..."

ON ukáže na hromadu papíru před sebou, na tu děsnou hromadu: tohle jsou jejich všechna možná zamítnutí na všechno možné... NEPOVOLUJE SE, NENÍ V ZÁJMU, ZAMÍTÁ SE.

Pokračování na další straně

MLUVÍME ČESKY!

LIKVIDACE LOŇSKÉ VÝZBROJE

Evropské zboží z minulé
sezóny za směšné ceny!

LYŽE	od \$99
BĚŽKY	od \$89
BOTY	\$59 - \$99
BUNDY	\$49 - \$79 - \$159

& OPRAVY LYŽÍ VŠEOH DRUHU

The Ski Disposal Shop

303 Hampton Street
HAMPTON, Vic. 3188

(03) 598 7992

*Gipsy
Baron*

433 CHURCH ST.,
RICHMOND, 3121.

Tel.: /03/ 429-5266

Obědy - úterý až pátek

Večeře - úterý až sobota

Výborný vlastní orchestr a zajímavý jídelníček,
na němž najdete i česká jídla!

Zvláštní salónek připraven pro svatební hostiny
a jiné slavnostní příležitosti!

Vašimi pozornými hostiteli budou Eda a Věra Zlatých

Přehlídka ztraceného času, psaní žádostí po večerech, marného čekání na úřadech.

"Pořád platíte a platíte, běháte a běháte... Až jednou australský konzul řekl: mluvil jsem s ministrem a zdá se, že vás pustí. A abychom si podali znovu žádost o vystěhování, jako jsme už předtím marně dělali. A opravdu se něco dělo, protože úředník, který nám na policii dosud škodolibě předával zamítnutí, najednou řekl vstěkle: kdepak to pro vás asi zapracoval... Pak jsme se skutečně modlili, aby se nic nestalo, aby třeba manžel neměl ani tu nejmenší dopravní nehodu, protože to by se všechno zhroutilo, měl by záznam v rejstříku trestů. Když na něco čekáte 16 let, tak už ani nevěříte, když se to skutečně stane... A pak nás dopravdy pustili. Když jsme odjížděli, byl australský konzul s námi celý den, abychom na poslední chvíli do něčeho nespadli. Byli jsme strašně nervózní a on nás uklidňoval, jen pomalu, je to za vámi, co budete tak brzy dělat na letišti, máte ještě spoustu času. Přece jen jsme ale vyjeli hodně brzy a dobře tak, protože jsme letadlo málem zmeškali. Letenská pláň v Praze byla uzavřena kvůli oslavám a my museli jet přepíněnými postranními uličkami, byly to strašně nervy. Ale stejně jsme tomu všemu uvěřili, až když jsme přistáli v Austrálii..."

Poslední zážitek z Československa?

"Špatný. Na celnici a pasové kontrole samozřejmě věděli, o koho jde, a okázale dělali, že je vůbec nezajímáme. Ale když jsme prošli do odletové haly, viděla jsem, jak vyšli z kukaní a jak za námi zle koukají. A jeden z nich řekl docela nahlas: tak v takovouhle chvíli bych se na tu práci nejradši vykašlal, to jsme tady úplně zbyteční!"

První zážitek v Austrálii po šestnácti letech?

"Zase špatný. V noci v hostelu nějak divně hučelo a drnčelo ústřední topení, já byla na mrtvici, vyskočila jsem, probíhá, my jsme v letadle zpátky do Prahy!"

A to je příběh o deseti dnech, které se změnilý v šestnáct nekonečných roků.

Nejmenujeme ty lidi: oněch 16 roků se na nich podepsalo a jestli v tuhle chvíli potřebují něco předečím, je to klid.

Čas a klid k tomu, aby se aspoň psychicky vrátili o šestnáct roků zpátky.

Snad se to částečně povede, ale nikdy beze zbytku.

Jsou věci, za které se platí. A někdy hodně tvrdě.

-hod-

TonguePerfect

Vám umožní psát na Vašem IBM PC počítači bez problémů česky a slovensky stejně snadno jako anglicky, německy a španělsky. Přetiskové znaky pro polštinu a 7 dalších jazyků.

TC Software,

8 Parker St. Curtin A.C.T. 2605, tel.: (062) 81 3084

OLYMPIA MP tiskárna, předělaná tak, že tiskne česky, slovensky, anglicky, německy a španělsky. plus IBM grafické symboly. Cena \$450 + poštovné.

V. Chadim, 8 Parker St. Curtin 2605, Tel. (062) 813084

R. STRÖBINGER Za Karlem Kornellem...

Nechtělo se mi té zprávě věřit. Ještě před několika dny jsem s ním hovořil telefonicky. Nadšeně vyprávěl o své cestě do Kanady, kam se chystal začátkem června. Těšil se na setkání s krajany, s členy Sokola, se známými. A nyní Karel Kornell, český publicista, pedagog a překladatel, náhle zemřel na selhání srdce ve svém anglickém exilu, v Reigatě. Bylo mu 67 let...

Rodák z Mladé Boleslavi, odešel poprvé do anglického exilu již v roce 1939. V poslední chvíli, než nacisté uzavřeli hranice, ho tam poslal jeho otec, který tušil, co znamená okupace. Studoval na univerzitě ve Walesu, pak - jako snad nejmladší - spolupracoval s českým vysíláním BBC, v ministerstvu zahraničních věcí u Jana Masaryka.

Když se vrátil do vlasti, byla jeho rodina vyvražděna. Otec v Dachau, matka a sestra v Osvětimi. Začal pracovat v rozhlase, odtud musel po komunistickém puči v únoru 1948 odejít. Později působil na tiskovém oddělení britského velvyslanství, ve volné chvíli překládal. Například slavného "Ben Hura" Lewise Walleceho pro nakladatelství "Lidová demokracie".

Po srpnové okupaci Československa v roce 1968 odešel do anglického exilu podruhé. Domov našel v malebné Reigatě v hrabství Surrey, kde vyučoval ekonomii a politické vědy, psal politické rozborů, přednášel. Po odchodu do penze vydal autobiografickou knihu "I am a Czech", vydání své druhé knihy o životě v současné Praze se již nedomáhal.

S Karlem Kornellem se rozloučili jeho četní čeští a angličtí přátelé ve starobylém kostele v Reigatě za zvuku Dvořákovy hudby. Tak, jak si přál, byl jeho popel rozsypán v britských výsostných vodách v Kanálu La Manche.

K-231, klub bývalých politických vězňů, nám poslal informaci, jak pokračuje příprava stavby památníku obětem komunismu v Kanadě. Sešlo se 6 návrhů, z nichž dva /Kristofori z Norska a Otto z Kanady/ se zdají vzbuzovat největší předběžný zájem. Finanční sbírka předčila očekávání, mezi četnými dárci jsou i organizace a jednotlivci z Austrálie. Zpěvák Karel Kryl věnoval na památník deset procent výnosu svého zájezdu do USA a Kanady. V současnosti se čeká na výsledek jednání s úřady, podle něhož se rozhodne, kde přesně bude památník stát. Korespondenci a dary posílejte na adresu MONUMENT, P.O. BOX 2323, POSTAL STATION B, SCARBOROUGH, ONTARIO, M1N 2E9, CANADA.

+++ Rudé právo vehementně obhajuje vojenskou intervenci z roku 1968, nicméně muselo otisknout tuto odpověď M. Gorbačova na přímou otázku americké novinářky: "Připomněl bych snad jen toto: vměšování je nepřipustné z kterékoliv strany. Když mluvíte o vměšování, rozumím, co máte na mysli." Tohle tedy Bilak docela určitě rád nečetl.

+++ Teletext, který televiznímu divákovi pomocí dekoderu umožňuje "listovat" ve zpravodajských relacích, je starý už zhruba dvacet roků. Nyní zahájila pokusné vysílání také Čs. televize.

+++ Dr. Richter, přednosta ženské kliniky z Ústí nad Labem, inkasoval u soudu 18 měsíců odnětí svobody za 41 prokázaných případů přijímání úplatků.

**Děkujeme všem, kdo
přispěli na tiskový fond**

Lidé se rozdělují na ty, kdo mají rádi Švejka, a ty, kteří ho nemohou ani vystát. Není to úplně přesné rozdělení, ale nakonec mi sloužit pouze jako úvod k úvaze o používání vulgárních, obscenních, sprostých, neslušných, opizdlých a podobných výrazů, především pak na veřejnosti, specificky na jevišti, ve filmu, v literatuře, v televizi a na gramofonových deskách. To úplně stačí.

Nevím, jaká je nyní situace v tomto směru v Československu, takže budu většinou hovořit o tom, jak to vypadá ve Spojených státech.

MOJE DOBRÁ STRÁNKA

Fejeton Jiřího Sýkory z USA.....

Tady nemají Švejka, takže nemáme žádný klíč, podle něhož bychom si lidi mohli rozdělit. Větměna si ale skupiny bavitelů lidí, která je v současné době na vzestupu co do oblíbenosti. Jsou to ti, kdo se snaží lidi rozesmát - komiči. Daří se jim to celkem lehko. Američané mají vždy pohotově úsměv. A od toho není ke smíchu daleko.

Ti nejoblíbenější komiči používají vulgární výrazy tak často, že vlastně na humor a vtip nezbyvá. Nedávno jsem viděl jednoho z nejslavnějších, Richarda Pryora, asi v hodinovém pořadu v kabelové televizi. Byl to videozáznam veřejného vystoupení z nějakého slavného hotelu v Las Vegas. Spočítal jsem, za tu hodinu použil 176krát těch několik základních nejvulgárnějších slov, za něž by ještě před několika lety dostal pár týdnů vězení a od tatínka rákoskou.

Lidé se smíjí. Nesmíjí se vtipu - smějí se těm vulgárním slovům.

Tak jsem si hned připadal jako doma. Lidé jsou všude stejní... Já jsem trochu staromódní a domnívám se, že lidové výrazy, označující rozmnožovací orgány a sexuální trak a jejich funkce a úkony, nepatří ani na jevišti ani do filmu, ba dokonce ani do literatury. Užití takových výrazů považují za berličky, jimiž chce autor spíše než co jiného vyhovět době a módě a zakrýt skutečnost, že už nemá vtipnějšího nestačit. Warhol, Chaplin a spousta dalších byli vtipní, aniž se kdy uchýlili k lašné sprostotě. Někdo vám namítne, že jde o láčový humor. Ano? Pěkně děkuju.

V obyčejném životě bych už tak vtipný nebyl, ale zase záleží na okolnostech, místě, způsobu a podání. V každém případě mne vždy překvapí, když slyším mluvu mladých českých emigrantů. Ne proto, že mluví nepořádně jakousi

podivnou češtinou, plácanou z výrazů užívaných socialistickým tiskem, z výrazů, jež se hemžili rusismy a nepodařenými anglicismy; ne proto, že většinou mluví nějakým podivným nářečím, většinou jakoby pražským, speciálně žižkovským, a je úplně jedno, jestli ten mladý emigrant je absolventem vysoké školy anebo jestli se doma živil vykrádaním chat a těžbou uhlí - ALE proto, že jejich slovník hýřil vulgaritami, jež, to se jim musí přiznat, užívají tak samozřejmě, jako vesnický blbeček používá rukáv na utření nosu.

Svět se mění, o tom není sporu. Pětiletý americký chlapec je schopen omráčit vás výrazivem, jež by i na zhyřalého námořníka bylo trochu silné; existují tu filmy, které jsou přímo založeny na tom, aby předvedly co největší množství oplálosti.

Ne, nejsem prudérní, ale když je něčeho moc, tak je toho příliš. Jsem přesvědčen, že všechny ty výrazy, jež se kdysi používaly střídavě a dejme tomu funkčně, mám na mysli v literatuře, ztratily svou činnost na síle, stávají se z nich běžná slova. A jak lidé znám, vím, že je to brzy omrzí a že ta oslabená slova možná jednoho dne ze svého slovníku zcela odstraní a pro vlastní potěšení a hec a napětí a intimitu vymyslí slova nová, která se pak stanou novým tabu - což ovšem vydrží zase jen tak dlouho, dokud nějaký umělec experimentátor nezačne ta nová vymyšlená tabu slova používat co nejčastěji, aby omráčil, pobouřil, zaujal, rozrušil, znechutil, odpudil, možná i aby víc vydělal. A pak to všechno začne znovu.

V kanadském Torontu mohou krajané sledovat televizní zpravodajský pořad, připravený v české řeči.

+++ Ethnic Public Broadcasting Association of Victoria si klade za cíl přivádět nezávislé rozhlasové vysílání pro etnické komunity. Zatím se uskutečnila pokusná vysílání v mnoha jazycích, nikoli však v češtině či slovenštině, protože zatím o tuto možnost nikdo neprojevil zájem. Po udělení licence se počítá se zahájením pravidelného vysílání. Stanice sídlí na adrese 31 Victoria Street, Fitzroy. Mezi SBS, reprezentovanou stanicí 3EA v Melbourne, a nové se rodící stanici je však značný rozdíl. Zatímco nová stanice bude asi hodně dlouho zápasit s finančními problémy a od zájemců bude vyžadovat peněžitý příspěvek /nevelký/, 3EA je profesionální podnik s plně profesionálními možnostmi, takže by výsledným produktem měla být profesionální kvalita.

+++ Ministerstvo obrany Austrálie nás zásobilo objemným stohem materiálů o tom, co vše dělat v případě nejruznějších katastrof. Mrazí z toho. Nicméně očekáváte-li nějaké hrozné neštěstí, obraťte se na Dept. of Defence, Australian Natural Disasters Organisation, P.O. Box 33, Canberra, ACT 2600.

+++ Ing. Pavel Pavel, o kterém jsme před časem v Panořámě podrobně psali, když T. Heyrdahlovi na Velikonočním ostrově předváděl, jak chodí obří sochy, jen tak pro zábavu diváků dopravil na pláž rybníka Svět v Třeboni třítunový balvan. Dopravním prostředkem byl člun, který udělal z rákosu.

+++ U soudu skončilo vedení elektroprodeje Diamant z Václavského náměstí, když se prokázalo, že se tam vědomě prodává kradené zboží. Dokázaly se případy za 630,000 korun, což vedoucího J. Dohnala bude stát kriminál na dobu 7 let. Další vedoucí pracovníci Diamantu inkasovali tresty odnětí svobody až na 6 let.

Bata Bata Bata

Již od \$1,770

letenka do Austrálie a zpět pro návštěvu Vašich příbuzných!

Poradím Vám s vyřízením všech formalit spojených s pozváním, zařídím cestu kamkoli do celého světa!

Chtějte mluvit s Jiřím Sedláčkem:

V úterý a pátek od 10 do 17 hodin -
311 Latrobe St., Melbourne, Vic. 3000
Tel.: /03/ 57-94-54

... a kdykoli mimo uvedenou dobu Vám s čímkoli rád poradím na telefonním čísle /03/ 678-8984!

ODRA TRAVEL

J. HAVRÁNEK

V zemi KRÁLOVNY ZE SÁBY

Jenom krátká kapitola první Knihy královské popisuje návštěvu královny ze Sáby u Šalamouna, a přesto je tato historka široce známá mezi židy, křesťany i moslimy. Každé náboženství však přisuzuje královně úplně jiné vlastnosti.

Židé z ní udělali velice nepravděpodobnou matku Nabuchodonozora, ničitele Jeruzaléma. Nadto nemohli odolát pokušení doplnit původní biblické znění o skutečné hádanky, které prý královna moudrému Šalamounovi položila. Pro křesťany je královna ze Sáby symbolem stability, soudě alespoň podle uměleckých děl. Její návštěva se objevuje na dveřích a oknech téměř všech významných katedrál. Rafael, Tintoretto, Holbein, Rubens a mnoho dalších malířů nám rovněž zanechalo své představy slavné návštěvy. A Händel o tom složil i oratorium.

V Koránu je toho o královně ze Sáby více než v Bibli. Královna dokonce dostává i jméno, Bilqis. Neví se přesně, kdo přidal pohádku o královniných chlupatých nohách. Šalamoun se o chlupatosti jejich nohou chtěl přesvědčit a zavedl ji do síně se skleněnou podlahou. Královna to považovala za vodu, vyhnula si sukně a ejhle, pomlouvačné pověsti se ukázaly pravdivé. Etiopané tvrdí, že Šalamoun královnu ze Sáby svedl a ta porodila syna Menelika, který založil dynastii etiopských panovníků. V roce 1950 se tato verze stala oficiální částí etiopské ústavy! Haile Selasie byl tedy posledním vládnoucím potomkem královny ze Sáby.

Přitažlivost historky o návštěvě mocné a bohaté královny na oslnivém dvoře moudrého vládce Izraele je pochopitelná. Dodejme ještě, že oněch 120 centnů zlatá, které královna přivezla, se rovná bezmála čtyřem a půl tunám! Je však celá ta historka založena na pravdě? Co nám o královně ze Sáby říká moderní archeologie?

Jeli jsme se do Sáby podívat. Z hlavního města Jemenu je to asi tři hodiny autobusem po zhruba nové silnici skrze šest přísných vojenských kontrol. Marib, hlavní město starověkého sábského království, leží v odlehle části moderního Jemenu, kam moc ústřední vlády stále ještě úplně nedosahuje. A tak místní obyvatelé nosí nejenom tradiční zahnuté dýky za pasy, ale také samopaly na ramenou pro dobrou míru. Dodávková auta jezdí s namontovanými kulomety. Naštěstí tyhle hračky během naší návštěvy nepoužívali. Taxíkem se samopalem na předním sedadle jsme se rozjeli podívat na zbytky zašlého království.

S taxikářem u stavidla přehrady v Sábě.

Sába je jednou z nejméně archeologicky probádaných říší starého světa. Jemen byl až donedávna divokou zemí, kde cizinci nebyli vítáni. Když v padesátých letech americká archeologická výprava vykopávala sábský chrám Wuhram Bilgis, místní šejkové byli nejdříve podezřívaví, pak otevřeně nepřátelští. A když došlo ke střílení, Američané sbalili rýče a bylo po kopání. Dnes je chrám už zase zavátý pískem.

Po dlouhé občanské válce v letech šedesátých se do Jemenu sice vrátila jakás takás stabilita, ale dnešní vláda zase nepodporuje bádání v předislámské minulosti.

Moc a bohatství Sáby pramenilo z její geografické polohy, která umožňovala kontrolovat výnosné obchody s kadidlem a myrhou. Tyto nad zlato cenné vonné látky pocházejí z keřů, které rostou jen v jižní Arábii /a Somálsku/, takže obchodní karavany musely na cestě do Egypta a Přední Asie projít sábským územím. Stejně tak jako jiné pouštní civilizace, i sábská závisela na umělém zavodňování. Zatímco však Egypt nebo Mezopotámie měly konstantní zdroje z řek, Sába na tom byla nepoměrně hůř. V této části světa řeky tečou jenom zřídka, po bouřích v jemenských horách. Sábští si ale s tímto problémem poradili a postavili ohromnou přehradu /680 m dlouhou a 16 m vysokou/, která by se měla počítat ke starověkým divům světa. Kamenná stavidla u obou konců přehrady regulovala dodávku vody a stojí tam dodnes. Moderní jemenská vláda sábské

V NAŠÍ AUTODÍLNĚ VÁM RYCHLE A SPOLEHLIVĚ
PROVEDEME

O P R A V Y V Š E H O D R U H U !

65 Grosvenor Street, St. Kilda
Tel.: /03/ 527 4827

*Chťte mluvit se Zdenkem!
Šleva čtenářům Panorámy!*

řešení okopírovala a nová přehrada se staví jen kousíček od staré. Mimochodem, tohle staveniště bylo jediným místem, kde náš milý taxikář musel samopal odložit do šatny u brány.

Na stavidlech i na chrámových stěnách lze vidět mnoho nápisů v sábské písma i jazyk vědci rozluštili. Stojí za zmínku, že disertační práce našeho slavného krajana Bedřicha Hrozného, rozluštěle chetitštiny, se právě týkala sábských nápisů.

Co nám ale všechny ty památky a nápisy říkají o královně ze Sáby? Přímě nám bohužel neříkají nic. A přece královna existence a cesta k Šalamounovi je velice pravděpodobná.

Z vykopávek je téměř jisté, že už v Šalamounově době bylo v jižní Arábii bohaté a mocné království s vysoce vyvinutou kulturou. Z nespočetných nápisů na ska-

lách a v jeskyních se soudí na vysokou gramotnost obyvatelstva. Že občas v Sábě vládly ženy, se také ví z assyrských pramenů. Navíc taková návštěva mocné královny u neméně mocného souseda měla i politický smysl. Je přece známo, že na rozdíl od tatínka Davida Šalamoun nerad válčil a dával přednost smlouvám. Pravda, je to pěkná dálka ze Sáby do Jeruzalému, ale podniknout se to jistě dalo, i když parně s trochu menším množstvím zlata, než nám tvrdí Bible.

Na ohromné planině pod sábskou přehradou lze dnes vidět nepřehledné množství vykukujících zdí a sloupů někdejšího hlavního města. V době rozkvětu Sáby zde bydlelo 50.000 lidí. Archeologové se tady budou moci jednou vydovádat. Kdoví, některé ty písečné duny možná přece jenom skrývají definitivní potvrzení existence sábské královny, o jejíž návštěvu v Jeruzalému se vedou spory už téměř 3000 let.

V. KRÍŽ

Byl jsem kozulem Hutt River –IV.

Od roku 1979 se situace začala náhle zhoršovat. Oddělení pasů a víz v Jihlavě zamítalo jakékoli mé žádosti k cestám do kapitalistických zemí a Jugoslávie. Když jsem se proti tomu ohradil dopisem prezidentu republiky, bylo mi naznačeno, že "za trest" mi bude znemožněno cestování úplně. Po vyhazovu z kultury jsem se saměstnal jako průvodčí na dráze – i tam však dostali příkaz už v zárodku likvidovat mé snahy o cestování za hranice socialistických volíer. Stal jsem se tedy recepčním v malém jihlavském hotelu, kam občas zavítali i hosté ze Západu. A já mohl potají studovat jejich cestovní pasy. A hlavně si opisovat úřední formulace v angličtině a francouzštině.

Napadla mne totiž zajímavá myšlenka: na československý cestovní pas mne pustí tak leda do zemí, odkud není úniku. Měl jsem už ale několik zkušeností s reakcemi celníků i policistů na dekret knížectví Hutt River. Proč bych tedy jednoho krásného dne nemohl odcestovat na huttriverský pas třeba až někam za devatero moří?!

V té době navštívili můj malý konzulát dva služební muži z ministerstva zahraničí v Praze. Popili nabízenou kávu, pobesedovali, pohrozili. Moje přílišná aktivita vzbudila nelibost, kterou už příslušná místa nechtějí tolerovat. Nezalíbila se jim příliš ani tabulka, která česky i anglicky na chodbě u dveří oznamovala, že je tu konzulát. Oba nápisy zanedlouho zmizely, odstraněny neznámými muži. Nahradil jsem je jinými. Po chodbách a kolem domu se začala potloukat podivná individua, která na dotaz udivených sousedů prohlašovala, že jsou mémi přáteli. Skuteční přátelé však mezitím mizeli. Některí, jako nadějný básník Zbyněk Fukan, hledali únik z absurdního světa bez perspektiv v sebevraždě, jiní byli odvléčeni do psychiatrických léčeben. Protože přece jen blázen může kritizovat režim a žádat změny a nejrůznější nápravy křivd a omylů!

Další z mých přátel, katolický filozof a humanista, profesor Oldřich Tomek z Chotěboře, byl už v penzijním věku odsouzen k několika letům vězení /na následky vězení zemřel krátce po svém propuštění v roce 1984/.

Kromě jiného, státem povoleného či trpěného tisku, jsem odebíral také pěkný časopis "Spektrum", který vydávalo velvyslanectví USA v Praze; propagoval vědu, techniku a kulturu země kdysi spřátelené. Začal se záhadně ztrácet a téměř současně počali bdělí strážci zákona zabavovat veškerou poštu, adresovanou mi z mého malého knížectví v Austrálii. V jednom z posledních dopisů, který mi ještě došel, mne informoval kníže Leonard I. o své chystané cestě a státní návštěvě u papeže ve Vatikánu a ve Španělsku, kde měl navštívit kolegu krále Juana Carlose. Dotazoval se mne při té příležitosti, zda by bylo možné učinit státní návštěvu u československého prezidenta. Objasnil jsem knížeti situaci v zemi a návštěvu prozatím nedoporučil.

Poslední zásilkou, kterou jsem obdržel od vzdáleného panovníka, jemuž jsem přes všechna protivenství zůstal věrný, tak jako kdysi v zajetí švejk císarji pánu, byla velká lepenková roura s barevnými dekrety, jimiž mě kníže Leonard a vláda Hutt Riveru jmenovali řádným

Pokračování na další straně

konzulem. Z průvodního dopisu jsem se dozvěděl, že ve funkci konzula budu dokonce pobírat symbolický plat – jednu libru měsíčně /pravděpodobně měny anglické/.

Byl jsem instruován, abych jeden z originálů zaslal prezidentu republiky, což jsem také ihned učinil. Husák však neodpověděl. A tak pamětliv českého přísloví "kdo mlčí, souhlasí", pokračoval jsem v činnosti. Těšil jsem se, jak si v jihlavském Tuzexu za svou libru, vydělanou v žoldu mé monarchie, koupím pár žvýkaček.

A zároveň, pamětliv naučení jistého krále "Důvěřujte a mějte prach v suchu", jsem začal vyrábět dva diplomatické cestovní pasy knížectví Hutt River. Jako konzul mám přece v zastoupení panovníka právo vystavovat cestovní doklady! Proč je tedy v nouzi nevystavit sobě a své ženě? K výrobě "provizorních dokladů", jak jsem je sám označil, jsem použil dopisních papírů se státním znakem knížectví v záhlaví, které jsem používal ke korespondenci. Svěho času, když se to ještě smělo, jsem je nechal natisknout v malé tiskárně. Co na tom, že pasy budou mít velký formát?! Jsou provizorní. Stačilo několik listů, na které jsem opsal a vypsal pečlivě všechny úřední formulace, doklady jsem opatřil našimi fotografiemi, které jsem pro větší věrohodnost perforoval po straně zubatým kolečkem na vykražování těsta.

Kde však vzít razítko? V počátcích diplomatického působení jsem se pokusil zcela obvykle objednat zhotovení kulatého razítka konzulátu Hutt River u jedné z mála výroben. Odpověděli mi velmi šalamounsky a zcela typicky pitomě: "Vámi objednané kulaté razítko Vám nemůžeme zhotovit, protože Vaše objednávka není opatřena kulatým razítkem." V rámci hesla "udělej si sám" jsem nyní zakoupil dětskou písemkovou tiskárničku za 20 Kčs v papírnictví a potřebná kulatá i hranatá razítka si sestavil. A bylo to.

V textu obou pasů jsem nezapomněl na větu, že jsou platné pouze ve spojení s dekretem konzula. Pro větší věrohodnost. Snad Rumunů či Maďarů uvěří a zvednou závory. Oba pasy jsem pečlivě uschoval. Zatím jsem neprchal, nebylo to možné. Jednoho krásného dne totiž přišel do našeho bytu úředník z oddělení pasů a víz, který nekompromisně žádal okamžité vydání těch malých zelených knížek, na které má občan socialistického státu jen velmi problematické právo, dané milostí či nemilostí vládců. Nezbylo, než pasy vydat, pokud jsem nechtěl, aby byl náš byt obrácen vzhůru nohama hordou kvalifikovaných hledáčů, kteří by jistě nalezli i cestovní doklady mnou vyrobené. "Oba zabavené pasy, vám budou do týdne vydány", tvrdil zrzavý mladík. "Ruku na to!" - Podala mu ji jen moje matka. Když jsem si za týden skutečně přišel vyžádat slíbené pasy, udělal na mne ten vtipálek ukázkový dlouhý nos. Mělo mi být napříště jasné, že nesmím už vůbec cestovat za hranice tohoto státu.

Stejného názoru byla i prezidentská kancelář, na kterou jsem se ihned obrátil. Taký generální prokurátor, kterému jsem adresoval stížnost pro porušení zákonů. A vyhubavou odpověď prezidentské kanceláře dostala i brněnská pobočka Svazu spisovatelů, která se mne jako svého člena odvážíla zastat. A tak jsem se rozjel do Prahy, abych si o všech těchto zajímavostech povyprávěl s kolegy ze zahraničních tiskových agentur, akreditovanými v hlavním městě. S pochopením vše vyslechnout a publikovat v zahraničí jsem se setkal u jedné - francouzské AFP, v níž pracoval můj přítel, cestovatel a spisovatel, odborník ve výzkumu opic Vilém Bischof. Nebál se, že vzbudí nelibost "těch nahofe". Krátce poté odjel z celou rodinou na služební cestu do Francie, kde žije spokojeně dodnes.

A mně přibývaly problémy. Zatím jsem spoléhal na to, že se neodváží diplomata, byť všelijakého státu,

uvěznit. Asi by to byla přílišná ostuda. Ale snažili se i tak, strašili. Československý rozhlas v Brně, pro který jsem léta pracoval, dostal náhle zákaz vysílat mé práce, nesměl jsem veřejně vystupovat, zahajovat výstavy přátel výtvarníků.

Odpověděl jsem po svém - 21. dubna /den výročí vyhlášení nezávislosti knížectví Hutt River, 1970/ jsem z okna konzulátu vyvěsil vlajku knížectví Hutt River. Blankytně modrá vlajka s bílým kruhovým terčem, na kterém je umístěn znak - býk, orel a váhy /síla, svoboda a spravedlnost/, způsobila menší sběh lidu. Byla dilem mého šikovného přítele, kulturního zástupce knížectví a vynálezce Vladimíra Sýrovátky.

A tak jsem vyhlásil válku tuposti a pitomosti, která si patrně stanovila za cíl "zpacifikování" odbojného jedince a jeho přitěsání do úrovně poslušného davu.

Zadržte, Rambousku!
Nemůžete létat, protože víno
je těžší než vzduch!

DAŇOVÉ I ÚČETNÍ PORADY ★★★★★★

W. A. GROSSMAN, AASA CPA

Certified Practising Accountant
Registered Tax Agent

2 Hertford Crescent, Wheelers Hill, Vic. 3150

Voľajte česky nebo slovensky /Melbourne/
po celý den až do 9 hodin večer /03/ 561 8173

AMP

AGENTOVA LICENCE
CHRÁNÍ VAŠE PENÍZE!

Zdeněk ROBEŠ, "LICENCED DEALER'S REPRESENTATIVE",

Vám nezávadně poradí a připraví program pro firemní či osobní superannuation, pro převod superannuation na důchodové zabezpečení /ADF-DA/, osobní životní pojištění, investice velkého výběru, dětské programy /investice/, zabezpečení příjmu v případě nemoci nebo úrazu...

... také pojištění obchodu, továrny, domu, osobního majetku, automobilu, cestovní pojištění i pojištění elektroniky.

Telefon /03/ 370 - 2266

AMP

J. HODAČ

Zdravotní stav mrtvol

NENÍ DOBRÝ

a to nikdy, pane," řekne muž v zelenošedé gumové zástěře a čepici stejné barvy. Roušku si spustil na krk. Rukavice na rukou jsou viditelně vlhké, opláchl je pod vodovodem: před pár okamžiky v nich držel skalpel a jak teď ze dveří pitevny vešel do předsině, má je opatrně od těla.

"Ovšem jestli chcete... Právě děláme piloty... Můžete se sám mrknout, pane."

"Na to mě málo platí, pane doktore," sunu se pozpátku ven sice kvapně, ale zas ne tak, aby to vypadalo jako moc velký kvap: "Mně spíš jde o ty, co přežili."

"To se pak ptáte na špatném místě..."

"Ale vy jste prý měl službu na příjmu, když je vozili," přece si, prohoba, nemůže myslet, že jsem takovýhle vůl.

"To je sice pravda," připustí a pohybuje prsty v gumě: "A co hezkého byste čekal od letecké katastrofy?"

Tak tohle bylo ve vojenském špitále v Praze - Střešovicích.

Další nemocnice: dole u Vltavy, na Františku, primář nakonec kývne hlavou, když chce mluvit s někým, kdo je vůbec schopen promluvit: "Ale jestli té paní řeknete, že její manžel přišel o život, tak vás přerazím," dlouhne mne ukazovákem do prsou. "Tvrdíte, že je jinde, rozumíte?, že je v jiné nemocnici."

A paní se ptá, samozřejmě se ptá, už prošedivělá, starší ženská, ušetřili si s manželem na cestu k mo-

ři, vůbec poprvé v životě jeli k moři: ptá se zoufale a já lžu a pot mí po páteři teče proudem.

"Dobře vám tak," řekne primář už zase na chodbě. "Dobře vám tak, chtěl jste to."

V další nemocnici sedím na posteli jugoslávské stevardky: je klidná, velice klidná po všech těch injekcích a práscích, co do ní nacpali. Dokonce se - nebo se to jen zdá - i trochu usměje: "Ne, necítím nic, nic mě nebolí..."

Lidé od záchronek povídali, že tahle holka jím utekla z nosítek, když ji vyprostili z troskek: plazila se zpátky k té neuvěřitelně hromadě, kopala nohama, hrbala rukama, kde jsou všichni ti lidé, dmolila, kde jsou všichni ti lidé, tady přece bylo plné letadlo lidí...

Krevní banka je ve Strašnicích. Ředitel připustí, co jsem se doslechl už po špitálech: opravdu na tom se zásobami nebyli nejlépe, když nemocnice začaly volat po krvi. Neříká to rád. A dost možná nic takového ani nesmí říkat. "Ale víte, co se stalo," povídá a kouká přitom před sebe do papírů: "Jakmile se rozkřiklo, že v Suchbale spadlo jugoslávské dopravní letadlo, začali sem chodit lidé... Taky 40 Jugoslávců, dělají tu někde na stavbě, ti byli snad vůbec první... Ale přišlo asi 300 mimořádných dárců krve a každý z nich říkal, to je pro lidi z toho aeroplánu. Takže jsme se přes to dostali."

Někde v Motale seženu ty Jugoslávce, co přišli první nabídnout svou krev: sedí v hospodě u piva a vuřtů s cibulí a diví se, čemu že se divím, prý je to u nich zvykem; a tohle bylo navíc jejich letadlo. Napiší tedy zprávu pro noviny: o tom, jak se lidé vraceli z dovolené u moře a jak jugoslávské letadlo, pronajaté ROH, cvrnklo o skálu nad Vltavou. O tom, jak v pádu jen o pár metrů minulo školu, plnou dětí, skupinu rodinných domků, jak nakonec v husté mlze udělalo dlouhý průsek v zahrádkářské kolonii. O tom, jak se proudové motory - pořád v tahu - utrhly a zaryly do země o několik stovek metrů dál. O tom, jak ve vyrvaných sedačkách seděli lidé přetržení v půli, někde nohy bez těla, jinde tělo bez nohou. O tom, jak jsou mrtví bosí po takové havárii. A samozřejmě i o tom, jak 300 lidí bez dlouhých řečí přišlo nabídnout vlastní krev těm, co přežili.

Je pozdě, těsně před uzávěrkou, uštváný, vedoucí vydání se jen rutinně zeptá, zda je všechno ověřené a z první ruky, předepíše na levý okraj šifku sloupce a velikost sazby, vše překotně nacpe do pačny a potrubní poštou pošle sazečům.

Druhý den mrazivé přijetí. Krásná redakční manipulanka /za kapitalismu, feudalismu a jiných předsocialistických řádů se té funkci říkalo redakční sluha/, jen vydechne: "Máš jít hnedka ke starýmu..."

A tam to začne:

"Měl sis zjistit, co dají jiný noviny..."

Tedy ne proto, abychom MĚLI něco lepšího, ale abychom nic lepšího NĚMĚLI. "Nebyl čas," odpovídám neutrálně.

"Na to musí být čas! Všichni dali ČTK, úplně všichni,

SINDLER CONTINENTAL CAKES

PRODÁVÁME VE VELKÉM svatební dorty, dorty k narozeninám, makové, ořechové a tvarohové koláče, jablkové záviný...

84 River St., South Yarra, Vic. 3141
Telefon /03/ 241-7227

VAŠE
ČESKOSLOVENSKÉ
CESTOVNÍ KANCELÁŘ

HOLIDAY CLUB INTERNATIONAL
TRAVEL

.... Vám zájímá levně, spolehlivě cesty do celého světa

Přivezeme vám vaše příbuzné z Československa, nejvýhodnějším způsobem, kdekoliv v Austrálii. Poradíme vám a vyplníme všechny potřebné formality k pozvání.

Volajte nás pro nezávazné informace na čísle
[03] 568-6699

ve večerních hodinách - domů na čísle 277-7014

S pozdravem Dáša, Láďa a Irena /mluvíme česky
a slovensky/.

16 ATHERTON ROAD, OAKLEIGH, VICTORIA 3166

jen my jsme to rozmazali....! Copak nevíš, jak choulostivá věc je taková letecká katastrofa...? Z toho tedy můžeme mít pěkný průser!!!"

Krásná manipulátka opět druhý den: "Máš jít hnedka ke starýmu..."

Upřesňuji: všichni však jině přijetí: široký úsměv, plácání po zádech, frčan na stole. Záchrana přišla z nečekané strany. "Představ si chváli nás za to, nahoře!", starý bezděčně pozvedne oči ke stropu: nad tím stropem jsou ještě dvě patra melantrišské budovy, která ovšem už dávno nepatří Melantrichu, pak půda, nad půdou vzdušný prostor, ovládaný stíhačkami MIG a SU, raketami země - vzduch a vzduch - vzduch a dalšími prostředky protivzdušné obrany státu, nad tím vším pak nekonečný kosmos, kde nevycházejí žádné noviny a kam tedy nesáhá pravomoc ukrutného Úřadu pro tisk a informace, kde je tedy klid a mír. Šéfredaktor to tak může myslet pouze obrazně.

"Naši informaci přejali Američané z Associated Press a dali do celého světa... Jak prý bylo fantastické, že 300 lidí dalo krev... Naštěstí to pochopili takhle," dodá pološeptem a trochu temně.

Kolik dělí plácání po zádech od naprostého zavržení?

A paní v nemocnici na Františku se ptá po svém muži a oni jí musí lhát, protože pravda by ji zabila.

Pravda?

V kanceláři jugoslávské letecké společnosti se chytají za hlavu: "Prosím vás, ti lidé, co jim to letadlo patřilo, nemají s námi naprosto nic společného... Ani to nejmenší... Komentovat to nebudeme, máme dobrý důvod!"

Kdo rozhodl, že se má pronajmout právě tohle letadlo? Zajímá se někdo o to, komu patří, co je to za společnost a jaký vlastně oběť byznys? A proč se nakonec povolilo přistání v Praze, která měla neskutečnou mluhu, a netrvalo se na odklonu do Bratislavy?

Neboť - co je pravda.

Pravdou je, co vidíš. A když spadne dopravní letadlo, tak vidíš, že to vypadá jako velká skládka, velké smetiště: hromada kufřů, obleků, klobouků, brýlí, potápěčských ploutví, tenisových raket, sedaček, kopečků, bot a kdoví čeho ještě. A v širokém okruhu, jak obláčky nad Jadránem, kusy bílé látky a pod nimi něco, co má lidský tvar.

Bohemia Cakes

SPECIALITY - domácí máslové cukroví, dorty s náplněmi, vánoční cukroví, bábovky, závin, koláče s náplní, buchty, halušky, tvarohové koláče.....

Služba podle Vašeho přání a podle katalogu a na zálohu /deposit/ - přijímáme objednávky na nedělní obědy /3 dny předem/.....

31 Martin Pl., Glen Waverley 3150 Tel.: 232 5198

Kámujte SVÉ OBRAZY A VÝŠIVKY

U PRVNÍ POZLACOVAČSKÉ FIRMY V AUSTRÁLII!

Prodáváme také umělecké reprodukcce, barvy, štětce a veškeré potřeby pro umělce ve velkém výběru!

J. KOŠNAR PTY. LTD.
548 MT. ALEXANDER ROAD
ASCOT VALE VIC. 3032
TELEFON /03/ 370-5744

Pro štěndře Panorámy 10 procent slevy!

Prisviští opel se západoněmeckým číslem. Vyskáčí ružolící mladíci, vytahují kamery, magnetofony, mikrofony.

Obězní policejní důstojník jim skočí do cesty, třeští oči: "Kdo jste...? Co tu chcete...? Co to tu chcete vyvádět..?"

"Trucha německá televizní program," mile odvěti obrylený mladík a dál rozbaluje kabely.

"Jak vás mohlo napadnout...! Tady nejste v Německu... Tohle není cirkus... Okamžitě všechno zabalte a opusťte prostor...!", brunátní policista. Ječí ovšem česky.

Mladíci vytahují nějaké papíry, ale neprojdou. Nerozumí, avšak porozumí. Balí napůl rozbalené, pochechtávají se, navzájem na sebe mrkají.

Jedisi lidé už dlouhé hodiny stojí v hloučku opodál. Stáli a čekali předtím na letišti? Někteří se podpírají navzájem. A všichni tiše pláčou.

Vzpomínka na začátek 70. let

O smrti Pavla Wonky v československé věznici jsme informovali v minulém čísle Panorámy: se vším naprosto

zjevně není něco v pořádku, když na obranu čs. justičního systému muselo nevidané energicky vystartovat přímo Rudé právo. K události jsme dostali další informace od Charty 77. Vyplývá z nich mj., že zástupci Ch77 se setkali s oběma americkými experty, kterým čs. vláda umožnila cestu do Československa, aby podle jejího očekávání potvrdili, že P. Wonka zemřel "přirozenou" smrtí. Oba američtí lékaři konstatovali, že na těle P. Wonky nenašli stopy bití, pozastavili se ale nad velkým úbytkem jeho váhy. Podle prof. Kirschnera původ plicní embolie mohl být v nohách, čehož příčinou byl nedostatek pohybové aktivity: P. Wonka byl k soudnímu jednání dopraven v pojízdném křesle /což ovšem vězeňskému lékaři nepřipadlo být zajímavé/. Američané odebrali některé vzorky tkání, které budou dál zkoumat v USA. Požádali také o písemná svědectví spoluvězňů a dozorců o posledním období života P. Wonky, to jim však nebylo najisto přislíbeno. Podle názoru prof. R. Lawrence by P. Wonka nezemřel na plicní embolii v pouhých 35 letech, kdyby nebyl ve vězení. P. Wonka v době před svým zatčením měl trvalé bolesti v nohách /důsledek předchozího pobytu ve vězení/, snadno se zadýchával a nohy mu otekaly. Psychicky byl ovšem svěží a napsal v době před posledním uvězněním několik úvah s právní tematikou. Od zástupců Charty 77 dostali Američané údaje o předchozím bití P. Wonky dozorců i o jeho týrání hladem. Zajímavé je, že prof. Lawrence už v roce 1987 žádal prezidenta Husáka, aby směl vyšetřit zdravotní stav P. Wonky, ale nebylo mu to dovoleno. Tělesné pozůstatky P. Wonky byly vydány rodině 6. května a o tom, jak to s jeho zdravotním stavem vypadalo před smrtí, snad nejlépe svědčí skutečnost, že bratr Jiří, také bývalý politický vězeň, nemohl Pavla vůbec poznat. Stejně tak Pavlova matka, která poslze syna identifikovala jen podle zubu, jehož část si ulomil v dětství. Pohřbu P. Wonky se zúčastnilo několik tisíc lidí a zástupci osmi diplomatických misí, mezi nimi australská diplomaté. Spolu s rakví byl do hrobu spuštěn věnec z ostnatého drátu, ozdobený trikolórou.

P. CHUDOŽILOV

Óda na OSUD VELRYBY

Potěmkinovo dědictví nezapomenuto: dávno předtím, než přijeli Reaganovi na návštěvu do Moskvy, se všude smej-žilo a natíralo jako před nějakým velkým svátkem. Ne-šetřilo se asfaltem na vyspravený děr v povrchu sil-nice, po které přešla kolona s americkým prezidentem. Školu v Kropotkinově ulici čítalo 22 zavřelí už šest týdnů před ohlášenou návštěvou prezidentovy ženy Nancy. Děti volnily třídy řemeslníkům, leštící prdce otřá-saly stavením. "Ty parkety se, kluci, budou jenom blej-skati!" nařídil školník. "Ať vidějí, že nejsme žádný Turci!" Mluví amerického velvyslanectví v Moskvě prohlásil: "Naši bezprostřední sovětští sousedé mohou být naprosto spokojeni."

Trochu to dráždilo občany, bydlící mimo oblast před-pokládaných Reaganových návštěv. "Teď už jenom chybí, aby na Reaganovu počest přímíchali trochu modré barvy v řece!" poznamenal jeden moskevský občanek. Výrok se dostal na stránky Frankfurter Allgemeine Zeitung, z kte-rych jsem právě citoval. Byla zde zmíněna i historie "červeného telefonu", spojujícího pětadvacet let Kreml s Bílým domem. Kompjutyry neustále kontrolují spoje-ní, umožňující dvěma nejmočnějším mužům našeho světa, aby nás moudře zastavili, kdybychom se chtěli pustit do války. Horkým drátem proudí neutrální texty, neobse-hující propagandu. Rusové telefonují do Ameriky, šťastná volba. Tolstého román Válka a mír, Američané jim za-se na oplátku čtou z díla Život velryb.

Návštěvu potěší, že hostitelé měli doma uklizeno. Mně osobně je to fuk. Odtazité události! Poněkud jako život velryby: velryba, podobně jako Reagan nebo Gorbačov, je tvor, s kterým se nepotkávám. Velryby určitě existu-jí. Ó ano! Viděl jsem je často na obrázku. V Národním muzeu mají velrybí kostru. Znáš krásnou ženu, jejíž babička nosívala korzet z velrybích kostic. V dětství jsem spolykal nesčetné lžice velrybího tuku. Jedl jsem velrybí bifteky. Všechno jednoznačně ukazuje na to, že existenci velryb lze bez přehánění přinejmenším připustit jako reálné možnou. Nemám žádný, ani osobní důvod pochybovat o velrybách. Avšak v našem praktickém, každodenním všedním životě jako kdyby už žádné velry-by skoro ani nebyly.

Co si velryby povídají červeným telefonem, zajisté ovlivní dějiny světa. Jsme svědky historického setkání! Je tu ale otázka, kdo nám, malým rybám, dosvědčí naše mnohem důležitější, každodenní, obyčejná setkání s aro-gantní mocí, která by se neudržela ani jediný den, kdyby neměla podporu dřímavého systému, jemuž nezávazně sympatický Gorbačov stojí ne snad jenom v čele, ale, nebojme se pravdy, přímo na čele? Kýchne gigant se sna? Udrží se Gorbačov na šikmé ploše čela, nebo spadne dolů mezi nás, obyčejné ryby? Zůstaneme dál zajatci systému, který se nestydí vydávat takovou samozřejmost, jako je momentální dostatek blbě cibule, za veliký úspěch socialistického zemědělství? Zatímco u sousedů

pěkně lakují vodu na modro, já si ji pokouším závistivě a reakcionářsky kalit. V nejlepším přestat: udě-lajme historickou plichtu! Voda v řece není modrá; žádné ryby v ní už dávno nežijí. To přece ví každý a nikoho tím neurazíme.

květen 1988

Oba američtí lékaři, kteří přijeli do Československa v souvislosti se smrtí Pavla Wonky, navštívili ve vězni-ci Valdice /III. "nápravně-výchovná" skupina/ politic-kého vězně Jiřího Wolfa, odsouzeného roku 1983 za pokus informovat cizinu o poměrech uvnitř. Čs. krimi-nálů. Američané žádali náčelníka věznice Kordíka, aby mohli vidět i politické vězně W. Kaniu, J. Róměra a F. Veise, což náčelník odmítl s tím, že má instrukci umožnit jim vidět jen jediného vězně. Američané zjistili, že Wolf má trvalé žaludeční potíže a problémy se sluchem a zrakem. Uvedl, že má skoro stále hlad, zejména pak při umístění v korekci, kde v posledním půlroce prožil 45 dnů. Je objektem homosexuálních útoků. Jeho žádosti, aby byl umístěn na celu, kde se nekouří, vězenská správa nevy-hověla. Procházky jsou omezeny na 20 minut denně, ač podle zákona mají trvat hodinu. Jednou za rok smí J. Wolfa vidět jeho sestra, jiné návštěvy jsou zakázány. Američané upozornili zástupce valdické věznice na vážné nedostatky režimu a požádali o vytvoření lidských podmínek pro J. Wolfa i další vězně. Poukázali na tzv. tokijskou deklaraci z ro-ku 1978, která se týká zdravotní péče ve věznicích.

+++ Dva dny před smrtí Pavla Wonky se jeho matka, paní Gerta Wonková, obrátila se žádostí o pomoc na premiéra L. Štrougala. Psala mu, že zdravotní stav P. Wonky se krátkodobým pobytem na svobodě jen nepatrně zlepšil a že má důvodné obavy, že synovo zdraví je opět nanejvýš ohroženo. L. Štrougal nereagoval: když jde o glasnost a perestrojku, není čas na prkotiny, že...

A D V O K Á T

JUDR. MILAN KANTOR

/LL.B., Barrister and Solicitor of the Supreme Court of Victoria/

specializuje se na kupní smlouvy, převody nemovitostí, nájemy smlouvy, zakládání společností a partnerství, na vykonávání dědických nároků a na přípravu testamentů, všeobecně na případy týkající se nesporných majetko-právních záležitostí.

Než podepíšete smlouvu, která je obvykle závazná a která může mít i dalekosáhlé nepříznivé následky, p ř i j ě t e n a p r á v n í p o r a d u !

500 COLLINS STREET, MELBOURNE, VIC. 3000
TEL.: /03/ 62-6196

**PROSÍME - UŽÍVEJTE POUZE NOVÉ
PŘEDPLATNÍ LÍSTKY!**

Popis jednoho zápasu – III.

První měsíc plynul a my jsme si zvykli žít bez jistoty a soukromí, oni si zvykli na naše argumenty. Objevily se první známky toho, že náš případ nezůstal jen u adresáta. Můj bývalý ředitel se na mém bývalém pracovišti nechal slyšet, že takovým lidem by řekl, ať táhnou. Zřejmě policie už sondovala a sbírala tipy - co, kdy a s kým?

Dva dny po vypršení úřední lhůty /měsíční/ přišel doporučený dopis, ve kterém nám ONV krátce sděloval, že naši žádost neprojedná. Odůvodňoval to tím, že dosud nemáme vyřízenou žádost o vystěhování a pokud ví, ani jsme ji nepodali. Podepsán vedoucí odboru Jan Kysela.

Zhruba za dvě hodiny jsem stál s dopisem v jeho kanceláři. Žádal jsem o porovnání jejich stanoviska s vlastním textem zákona. Neobstálo. Zákon totiž vůbec neuvádí, za jakých podmínek se žádost podává či nepodává. Kysela stočil svou argumentaci na to, že nemají zájem vytvářet si problémy v právní oblasti tím, že budeme mít status bezdomovců. Opáčil jsem, že naše žádost se opírá o zákonná ustanovení, která zároveň příkazují ONV rozhodnout. Ať už kladně či záporně, ale rozhodnout musí. Půlhodina vzájemně mrzlivé zdvořilosti, leč oboustranné neústupnosti.

Prakticky jsou dvě instance, které mohou takový spor rozhodnout. Buď nadřízený KNV, nebo soud. Kysela mi doporučil KNV, asi si tam byl pro radu. Podal jsem u místně příslušného soudu žalobu na odpůrce - ONV v České Lípě - se všemi předepsanými náležitostmi.

Předmětem žaloby bylo, že odpůrce se vyhýbá povinnosti, kterou mu zákon výslovně ukládá. Svěvolně omezil působnost zákona tím, že jeden z případů, kdy se o propuštění ze státního občanství žádá, interpretuje jako jediný možný, ačkoliv vlastní text zákona nic takového neříká. Tím odpůrce narušuje právní řád ČSSR, protože omezovat a měnit zákon přísluší jen tomu, kdo tento zákon vydal, tedy České národní radě.

Již jsem se zmínil, že obě instituce, ONV i soud, obývají v České Lípě tutéž budovu. Jejich porada byla krátká, protože druhý den jsme měli ve schránce dopis z ONV. Byl označen jako doporučený, neměl však poštovní razítko a nálepkou a objevil se tam po době obvyklé roznášky. Po dlouhých letech vrchnost použila kurýra. Škoda, že přijel autem a ne na uštvaném koni. Mělo by to tu správnou atmosféru.

Dopis měl datum den před mou žalobou u soudu. Jako že nemění stanovisko kvůli té žalobě. Komické bylo, že uvedený den byla neděle a každý truba ví, že se neúčtuje! Jan Kysela, člověk na svém místě, vyhmátl nedostatek a datum opravil propiskou na všední den. Obě číslíčka zůstaly čitelná. Vůbec mu nevadilo, že staví všechno na hlavu. Sděloval mi, že když jaksi nestačil předešlý dopis a naše osobní jednání, že tedy rozhodnou. Požadoval naše křestní listy a doklady o státní příslušnosti.

Měl je na stole druhý den, křestní listy. Doklad o státním občanství v ČSSR de facto neexistuje, nahrazuje jej občanský průkaz. Vůbec je vícero pikantností kolem státní příslušnosti, ale k tomu se někdy vrátím v kratším fejetonu.

Plynul další předepsaný měsíc. Nepředpokládal jsem, že dosáhneme svého. Spokojil jsem se s tím, že jsme si vzájemně vyjevili své odhodlání nedat se a využívat zákonů, které dávají prostor. Něco jako přehra k hlavnímu jednání, ze které je zřejmé, kdo s kým má tu čest. Věděl jsem, že zamítnutí může být odůvodněno pouze blábolem, který se tváří úředně. Nemohou přece "jít někomu na ruku", zejména ne tomu, kdo si dovolil vzpouzet se.

Byl jsem zvědav, jak na žalobu zareaguje zdejší soud. Proto jsem nespěchal s odvoláním žaloby, přestože důvod již pominul. Za čtrnáct dnů se soud dal slyšet, že není kompetentní k této záležitosti, což je naprostý nesmysl i v pochybném čl. právním řádu. Ostatně má zprávu, že se naše žádost projednává. No co, česko-slovenská justice! Žalobu jsem odvolal.

Lhůta ONV znovu přšla, až vypršela. Přišla tučná obálka s rozhodnutím o naší žádosti spolu s křestními listy. Naše žádost byla řádně projednána a nevyhovuje se jí! Šalamounské odůvodnění: protože všichni žijeme na území republiky! To je opravdu logika, že pane Kyselo?

Odvolali jsme se u KNV v Ústí na Labem. Uvedli jsme, že odůvodnění ONV postrádá smysl, jelikož žádáme právě proto, že na území republiky žít nechceme. Čl. zákony jsou platné na území republiky, je tedy na místě, že žádáme na tomto území. Ještě o tom, že není naší vinou, že jsme se narodili právě zde. Právě podle jejich marxistického učení, které neuznává osudový los, musí být dána člověku možnost uplatňovat svou vůli a nezaviněný osud měnit.

Měsíční lhůta. Rozhodnutí KNV, které potvrzovalo správnost rozhodnutí ONV. V pořadí třetí interpretace zákona. Prý tento zákon je určen pro ty občany, kteří již v cizině trvale bydlí; o něčem takovém v zákonu ani zmínka. Je vydán v roce 69, kdy se o nynějších "úpravách vztahů" ani nesnilo! Za to je tam výslovně uvedeno, že žádost se podává u příslušného

NAVŠTIVTE

Green Gables Chalet

WARBURTON

Pouhou hodinu jízdy autem z Melbourne!

Můžete zde prožít příjemnou dovolenou v krásném prostředí, můžete se zde zastavit na nedělní oběd s výběrem českých i australských jídel vyhlášené jakosti, můžete zajít i jen na odpolední svačinu!

Mimo jiného budete mít k dispozici 8 akrov stylově udržovaných zahrad, tenisový kurt s večerním osvětlením a vyhřívaný bazén...

Místnosti pro oslavy všeho druhu, restaurace B.Y.O.

INFORMACE - P.O. Box 25, Warburton, Vic. 3793
Telefon /059/ 66-2077

ONV. "Příslušného" znamená podle trvalého bydliště! Chci vidět ten ONV třeba v New Yorku, kde občan trvale bydlí!

Nechápu, jak je obcházeno toto ustanovení při těch "úpravách vztahů". Vlastně chápu - prospěch nad zákonem!

Mohli jsme sice začít stejnou taktikou, se žalobou, jen o patro výše, ale to už by bylo ztrácení času. Tři měsíce jsme beztoho potřebovali na vyřízení dokladů k žádosti o vystěhování. A výsledek byl takový, jaký jsme očekávali.

Do komického světa se ty argumenty dostaly zakrátko, když jsme podávali žádost o vystěhování. Nebude projednána, dokud nebudeme mít podanou žádost o propuštění ze státního občanství na ONV! Ale to přece ještě žijeme na území republiky a nemáme trvalé bydliště v cizině, soudruzi!

Co tedy vlastně platí? Jako odpověď úřední pokrčení policejními rameny!

Potřebné doklady. Nebudu vypisovat jednotlivosti, ale jeden vzorek. Taková specialita, která nemá v regulárním světě obdoby. Jmenuje se renunciační prohlášení a podepisuje se na finančním odboru ONV. Nárok na důchod za odpracovaná léta, nárok na dědictví a veškerý majetek propadá státu dnem překročení hranice! A to podepisujete, prosím, i za své děti!

Když jsme navštívili onen okrádací úřad, vypisovala úřednice předtištěné kolonky.

Nemovitosti: "Nemáme".

Movitosti: "Nemáme". Vedle za otevřenými dveřmi ustal život.

"Movitosti, to jsou přece běžné věci v domácnosti. Nábytek, lednička, televizor, rádio atd." poučila nás hloupě.

"Nemáme", opakovali jsme.

"Ale to přece nejde, něco tam napsat musíme!" téměř zaúpěla.

Aby tedy kvůli nám nezoufala a neměla problém nahoře, připustili jsme stůl, židle a postele. Nezavděláš se! Zatvářila se hodně kysele na to krásné sousto. Jedna matrace byla nafukovací!

Vklady: Řekli jsme skutečnou výši. Stejně si to předem zjistí u spořitelny. "U které pobočky?" pokračovala.

To už jsem cítil cosi protiprávního, ale budiž. Řekli jsme pobočku. "Číslo vkladní knížky?"

Nevydržel jsem. "Ještě si řekněte o heslo a můžete jít vybírat!"

"Správně bych měla uvést i heslo, ale to číslo mi říci musíte! Jinak vám nevydám doklad pro pasy a víza".

Oplatila nám naši dobrou vůli s movitostmi. Prozradil jsem i to číslo, stejně na tom nezáleželo. Jakápak práva a zákony pro takové odpadlíky!

Podle infomace z konce června je v Československu 101 osob nositeli viru AIDS. Aspoň těch, o nichž se ví.

U 10 lidí propukla choroba naplno.

+++ Vnitřní materiál sekretariátu ÚV KSČ určuje, aby na stranických schůzích členové KSČ byli seznámeni s tzv. nelegálními strukturami protisocialistických sil a bojem proti nim. Materiál vyjmenovává Chartu 77, Výbor na obranu nespravedlivě odsouzených /VONS/, Iniciativy sociální obrany /ISO/, Jazzovou sekci a "nelegální struktury katolické církve".

+++ Mluvčí Charty 77 S. Devátý zažaloval u soudu mocné JZD Slušovice, které mu odebralo členství v družstvu pro jeho politickou aktivitu.

+++ MNV v Klatovech obdržel petici s podpisy 205 občanů, kteří žádají, aby byla ve městě znovu umístěna pamětní deska, připomínající osvobození americkými vojsky roku 1945.

+++ Zdá se, že po surti P. Wonky čs. úřady přece jen nechťejí riskovat další mezinárodní skandál: řežce nemocnému W. Kaniovi byl po 11 letech nepřetržitého věznění přerušen trest. Do věznice se má vrátit opět za rok.

"Čtení na léto" se nazývá třistastránkový almanach, který během posledních devíti let vydávají každoročně římské Listy. Ty se sami označují za časopis "čs. socialistické opozice". S takovým přívlastkem nemusíme být nadšení, letošní čtení na léto se ale Listům povedlo, tak jako nakonec předchozí. Do almanachu přispělo 80 autorů žijících jak doma, v Československu, tak v emigraci po celém západním světě. Jsou mezi nimi jména známá, dokonce i proslavená, ale také autoři, o kterých jsem dosud neslyšel - a právě jejich práce jsem shlídel v almanachu mezi nejlepšimi. Nemohu se zde zmínit ani o některých, nebylo by to spravedlivé vůči ostatním, protože požadavky kladené na letní /či pro nás zimní/ "tlustý" časopis splňují všechny, ať je to literatura faktu, politicky orientovaná publicistika, povídky, krátké divadelní i rozhlasové hry, poezie, úryvky z románů, poznámky o kultuře či kritické literární recenze. Nemohu se ale vyhnout zmínce o jedné, zřejmě životopisné črtě; rozsahem komorní, významem ale obrovské drama: dnes již dospělý muž vypravuje o svém životě, když mu bylo v roce 1950 deset let, jeho otec sám odešel za hranice, rodi- mu nechal doma a již nikdy se neovál.

IP

INZERCE

v časopisu

PANORAMA

Jen v Austrálii je na 20,000 Čechů a Slováků...
PROPAGUJTE SVÉ VÝROBKY ČI SLUŽBY MEZI KRAJANY!
U dlouhodobých inzeratů sleva. Oznamujte nám
včas všechny změny!

Ve vzdálenosti necelých 50 kilometrů od Vídně, na samých hranicích Československa, stojí oblíbený barokní zámek vojevůdců Evžena Savojského - Schlosshof. V této před dvěma roky nákladem 140 milionů šilinků renovované perle barokního stavebního umění pořádá letos od 14. května do 30. října dolnorakouská vláda pod názvem "Wie Böhmen noch bei Österreich war" nevšední výstavu.

Název tvoří první slova populární rakouské písničky, která vypráví o tom, jak si - "když ještě patřily Čechy k Rakousku, tatínek přivezl z Brna pravou Vídeňskou. Byla to dobrá smíšenina a nyní, když už Čechy k Rakousku nepatří, lidé stále ještě vzpomínají, jak jezdili z Litomyšle k cukráři Zamerovi do lázni Ischlu a půl Vídně jezdila zase do Prahy."

Jednou přišel DOPIS Z VÍDNĚ

Fejeton Jindřicha Liona z Rakouska..

Tedy název vhodný pro výstavu, která chce dokumentovat spřízněnost a vzájemné rakousko-české vztahy od sňatku Přemysla Otakara s příslušnicí babenberského rodu Markétou až do rozpadu monarchie v roce 1918.

Výstava je rozčleněna do několika úseků. Hned na začátku historické části zaujmou pozornost návštěvníků včelavské insignie - koruna, žezlo a říšské jablko. Další expozice pak provádějí návštěvníky staletími společného života obou národů až do dnešního monarchie, pohřbu ovšem jen velmi povrchní formou.

Také úsek hudby je v sále, kde znějí nepřetržitě reprodukcí skladby českých klasiků, zastoupen pouze Smetanou a Dvořákem a několika ukázkami not, nástrojů a dobových koncertních rekvizit. Znovuzrození češtiny jako literárního jazyka kolem přelomu 18. a 19. století znázorňují portréty spisovatelů od Nerudy po Seiferta s řadou jejich knih v originále i německém překladu. Po jedné ukádce obrazy Reynka, Muchy, Kupky, Kubína, Brožíka, Uprky a Svabinského reprezentují české malířské umění, přičemž textová část zdůrazňuje vliv české malířské školy na řadu rakouských umělců, zejména na Markarta a Klimta. Průmyslový rozvoj českých zemí je znázorněn fotografiemi a ukázkami typických výrobků skládren, textilů, uměleckých řemesel a jiných oborů z dob industrializace zejména severočeské oblasti. Kult českého světece Jana Nepomuckého na území dnešního Rakouska a kopie Pražského Jezulátka mají doložit vzájemnost náboženských vztahů, na mramorových stolcích typické lázeňské cukrárničky jsou vyloženy různé druhy moučnicků a pečiva, importované sem kdysi českými kuchařkami, a jmenovitý seznam "Videňáků", přistěhovavších se z českých zemí, obsahuje 15,690 českých jmen, jimiž se prý ve Vídni honosí 198,000 nositelů. Najdete mezi nimi i velkou část členů rakouské vlády, nynějších i všech předchozích, ale také spolkových prezidentů, předních spisovatelů, herců a osobností politického, kulturního a hospodářského života Rakouska.

Výstava se nevyhýbá ani boji českého národa za státní samostatnost, dokumentovaná fotografií TGM s dr. Benešem a figurkou v sokolském stejnojmenném životní velikosti před sokolským praporem.

Výstava chce dokázat vzájemné oplodňování obou národnostních skupin v době jejich úzkého soužití uvnitř společných hranic, vyhýbá se však všem problémům, jež toto soužití vyvolalo. Vždyť národnostní politika Habsburků byla všechno jiné než velkorysá, a tudíž muselo docházet, a také docházelo, k národnostním a sociálním třenicím, které výstava naprosto ignoruje. Ukazuje od všeho něco a celkově nic proti tomu, co by mohla a měla při tak bohaté tematice obsahovat. Je to dáno asi hlavně prostorovou ohraničeností, která nedovoluje

hlubší ponor do této zajímavé problematiky. Škoda nevyužít příležitosti!

Jedním z nejzajímavějších expozic je velký plakát s následujícím textem / v českém překladu/: "MELK JE OHROŽEN! Německé obyvatelstvo, více než 600 Čechů pojede v neděli 15. srpna lodí do Melku! Vzhůru proto, Němci, přijďte obyvatelům Melku na pomoc! Dokažte, že veškeré obyvatelstvo Vachavy je odhodláno všemi prostředky německou púdu před drzími vetřelci ubránit!"

"Německými spolky" v Kremži podepsaný plakát vyzývá k obsazení všech přistávacích místků podél tratí, aby cestující nemohli vystoupit. Je to /bez udání letopočtu/ zajímavý dobový dokument o německo-českém antagonismu z doby monarchie, kdy výlet českého spolku z Vídně parníkem dal šovinistickým kruhům záminku k štvavé mobilizaci mas: 600 výletníků ohrožovalo celé několikdesetitisícové obyvatelstvo kremžské podunajské oblasti! Dnes se při čtení plakátu rakouští návštěvníci výstavu jen nechápavě smějí. Ale i tento expozit patří k výstavní tematice a k dokladům z doby, kdy "Čechy ještě patřily k Rakousku..."

ABC FM • NA ABC FM • NA

Pátek 15.7. v 8.30: nahrávka Janáčkovy Sinfonietty Chicagským symfonickým orchestrem, který řídí Seiji Ozawa;

Pondělí 18.7. v 10.45: nahrávka koncertu Adelaidského symfonického orchestru Dvořákova Symfonie č. 8 G dur;

Středa 20.7. ve 12.40: Karel Stamie-Koncertantní symfonie D dur pro housle, violu a orchestr - účinkují Josef Suk, Josef Kodoušek a Sukův komorní orchestr, řízený Hynekem Farkačem;

Čtvrtek 21.7. v 9.00: v pořadu Adventures in Good Music Karl Haas uvádí skladby starých českých mistrů;

Úterý 26.7. v 18.00: Předehra, Polka, Furiant a Tanec komediantů ze Smetanovy opery Prodaná nevěsta, dále je na programu symfonická rapsodie Taras Bulba od Leoše Janáčka;

Středa 27.7. ve 12.40: Capriccio č. 5 G dur Jana Dismase Zelenky;

Pátek 29.7. v 19.10: Janáček - Říkadla; v nahrávce z festivalu v Edinburhu;

Neděle 31.7. v 10.40: Dvořák - Symfonie č. 9 e moll, opus 95 "Novosvětská".

-jk-

NA SBS TV • NA SBS TV •

Menzlový Ostře sledované vlaky na Hrabalův námět se dají vidět znovu a znovu, bylo tedy 2. července večer o program postaráno. S potěšením jsme zaznamenali, že komentátor SBS zařadil Menzlův film do historické souvislosti a připomněl i vojenskou intervenci do Československa před 20 roky.

V pondělí večer můžeme i v červenci na SBS sledovat slovenský seriál o dr. Jeseniovi. Českého diváka ovšem poněkud překvapí, že se i v záběrech z Prahy mluví jen slovensky.

V sobotu 16. července v 22.10 /Adelaide 21.40/můžeme vidět Strnadův film Není sirotek jako sirotek, ohlášeno jako komedie s O. Havelkou, Janou Nagovou a V. Brodským. Protože hrdinou má být mladý esenbák, těžko hádat, co ze všeho vyleze.

Pro děti je určen čs. sedmidílný seriál, uváděný pod anglickým názvem No Talking About School. Začíná v pátek 15. července v 16.15 /Adelaide 15.45/.

O KNIHÁCH (nových i j.)

František Kožík zaujímal svými životopisnými romány docela slušné místo v české literatuře. Nyní se mu podařil velatoč, v r. 1987 vyšla v Čs. spisovatelů jeho další kniha Věvec vavřínový, tentokrát o zakladateli Sokola Miroslavu Tvrdošovi; píše, že "naši dělníci prezidentů Gottwald a Zápotocký se hlásili k jeho pokrokovým heslům, z kterých vyšly naše spartakiády".

Obyčejné beru se značnou nedůvěrou ty nejružnější brožury vydávané rozličnými politickými skupinami a proudy, často orientovanými extrémně jak pravice, tak levice. Nedávno se mi dostal do rukou spisek Democracy and Treason in Australia, First and Last Christian Publ., P.O.Box C486, Clarence St., Sydney, 1987, str.95. Tuto "příručku pro Australany, kteří chtějí zachovat svá lidská práva a svobodu", napsal Alan Gourley a jak již jistě tušíte, je to hlas volající hodně doprava. Není ale extrémní a řekl bych, že při dnešním trendu socializovat Australii můžeme najít ve spisku některé myšlenky, s kterými lze souhlasit. Některé autorovy názory jsem ale shledal spíše propagandistické a politologicky nepodložené, spisek není koncipován na vědeckém základě, útočí spíše emocionálně.

Ruská exilová organizace /Association for a Free Russia, 83 Baring Rd, London SE12 0JS/ vydává docela zajímavé periodikum zvané Soviet Labour Review pro čtenáře v anglicky mluvícím světě, a pak riskoviny v ruštině převážně určené pro distribuci uvnitř SSSR. Při pročítání těchto materiálů jsem narazil na sdělení, které stojí za zmínku. Podle ruských exulantů Gorbačovův původní a stále sledovaný, i když v západním tisku nijak nezdůrazňovaný důvod k rekonstrukci systému, k perestrojce, je likvidace 20 milionů stranických a lidosprávních byrokratů během příštích dvaceti let. Toto administrativní zduření nejen že nepřináší Sovětskému svazu žádný užitek, ale náklady na udržování často neschopných lidí brzdi skutečný vzestup životní úrovně. Tomu docela věřím.

Před časem Panorama přinesla informaci o prvním čísle "nezávislého kritického občasníku" Dialog, řízeného a vydávaného historikem Janem Tesařem /adresa redakce: M. George Richard, 80-82 D rue de la Roquette, F-75011 Paris, France/. Časopis mi zmizel z dohledu, až nyní jsem se dostal k č. 9, má 120 stránek. Je opět velmi zajímavý a přináší mnoho cenných a původních informací. Celé číslo je zaměřeno na současnou polskou problematiku a její vztahy k čs. politické a disidentské situaci. Mnoho místa je věnováno technikám nezávislé publicistiky v Polsku, která je nástrojem na vládu nezávislé struktury. Číslo končí rozhovorem M. Tworowské Češi a Poláci - snilkové a realisté, a Tesařovým Polským zrcadlem - V čem je slabost Čechů.

IP

SBS nám píše...

P. Horton, ředitel rozhlasové stanice 3EA Melbourne, v návaznosti na informaci z minulého Panoramy doplňuje, že konkurs na místa pracovníků českého vysílání této melbournské stanice bude vyhlášen do poloviny října. Lze očekávat, že vyhodnocování výsledků konkursu zabere asi tři další měsíce. Obsazovat se budou místa dvou vedoucích /"broadcasters"/ a jednoho novináře - požádáme o upřesnění, co se tím vlastně míní. Jméno osoby či osob, posuzujících jazykové předpoklady kandidátů, je tajné a nebude zveřejněno. Budeme tedy aspoň žádat o informaci, kdo odborně ručí za češtinu porotce či porotců.

KULTURA • KULTURA • •

Rudé právo informuje o nově natočeném filmu Bony a klid režiséra Vity Olmera. Zabývá se špatně nazeženou formou žebračství - černým obchodem s valutami. V. Olmer se prý obával, že Tuzex bude zrušen ještě dřív, než film přijde do kin /Berjodka, období Tuzexu v SSSR, se ruší/. Zatím tomu ale nic nenásvědčuje, dolárky socialistický ráj pořád moc a moc potřebuje.

Výstava, provádějící návštěvníka dosavadní kreslířskou tvorbou Vladimíra Renčína, byla uspořádána v Kráci Králové. Prý zahrnuje i práce ze šedesátých let. Nu, moc bychom se divili, kdy Renčín směl vystavovat všeho, co kdy namaloval.

Píseň Pavla Kvassaye na text Moniky Kozlové Farbami dýcha noc zvítězila v letošní čs. soutěži Bratislavské lyry.

M. Jakeš si pozval údajně čelné představitele čs. kultury, aby si s nimi popovídali. Podle zprávy RP soudě, byla to záležitost spíše nudná. Potěšitelné je snad jen to, že v diskusi vystoupili jen "určenci" druhého a třetího řádu, kteří cy se bez partajní berličky opravdu těžko užívali.

JZD Slušovice vyhlásilo výtvarnou soutěž "Počítače očima dětí". Sešlo se na 3000 prací z celého Československa.

Brněnské HaDivadlo získalo letošní cenu dětského diváka.

V Praze byla vyhlášena veřejná anonymní soutěž na návrh pomníku bratří Čapků, který má být umístěn v parku na Vinohradech.

PREDPLATNÍ LISTEK

----- ZDE COSTŘIHNOU! -----

PANORAMA

35 Massey Street, Doncaster 3108
Victoria, Australia

Šeky laskavě vyplňte pro příjemce: CZECHOSLOVAK PANORAMA

PŘEDPLATNÉ

Austrálie

jeden rok: **AS\$24.90**

dva roky: **AS\$49.80**

N.Z., P.N.G. (letecky)

jeden rok: **AS\$26.90**

Ostatní cizina (letecky)

jeden rok: **US\$25.00**

(lodí)

jeden rok: **US\$21.00**

Prosíme zahraniční předplatitele, aby nám neposílali osobní šeky - po zaplacení bankovních poplatků nám nezbyvá ani na poštovné. Nejlépe vložit bankovku do doporučeného dopisu.

Přikládám \$..... na předplatné, případně i tiskový fond /dary na tiskový fond jsou naprosto dobrovolné a používá se jich k zasílání časopisu těm krajanům, kteří si předplatné nemohou dovolit - zejména Čechům a Slovákům v hostelech, evropských uprchlických táborech atd./

Jméno, adresa /čitelně/.....

..... Podpis, datum.....

Prosíme zaškrtněte /x/

jste-li NOVÝM předplatitelem

Karikaturista M. Barták vystavoval v Praze. Barták, bývalý námořní důstojník, přežil svého času ztroskotání čs. lodi jen díky tomu, jak tvrdil, že byla naložena kubánským rumem.

Herec Vladimír Menšík, národní umělec, zemřel ve věku x let. Nejde o překlep, protože podle dostupných dokladů a vlastního tvrzení se narodil roku 1924. Tak bylo také uvedeno v nekrologích i při státním pohřbu. Nicméně v Menšíkově rodných Ivančicích lidé nelenili, podívali se do matriky, kde je jasně uvedeno, že se ve skutečnosti narodil až o 5 let později, tedy 5. října 1929. Menšíkovi tak nebylo ještě šedesát. Proč si přidával 5 roků? Pražské noviny to nazývají jeho posledním žertem. Ale ne docela posledním. Posmrtně se zjistilo i to, že Vladimír Menšík se ve skutečnosti vůbec nejmenoval Vladimír, ale Vladislav. Menšík dlouhá léta trpěl těžkou záduchou, při vystoupeních někdy sípal, přesto vždy hrál naplno a divák ani netušil, že je to vlastně velmi nemocný a unavený člověk, který pak v šatně vypadá docela jinak, než několik minut předtím před rozesmátým publikem. Je ho škoda.

SPORT • SPORT • • • •

Několik čtenářů nás žádá, abychom informovali především o událostech a osobnostech, o nichž se v australském a jiném západním tisku příliš nepíše: chtějí tedy hlavně zajímavosti o sportu v Československu. Napište nám svůj názor.

Letošní Wimbledon bez "našich" vítězů v jednotlivcích: Navrátilová poražena Grafovou ve finále, Lendl s Mečířem vyřazení v semifinále.

František Plánička, legendární fotbalový brankář z generace "zlatých hochů", v dobré fyzické a duševní kondici oslavil 84. narozeniny.

Nejlépším hokejistou Československa byl v anketě o Zlatou hokejku vyhlášen V. Růžička z Dukly Trenčín.

Čs. fotbalistky vyrazily na mezinárodní turnaj do Číny, kde však vypadly už v osmifinále po porážce od Švédska, výhře nad Japonskem a remíze s USA.

DRUHÁ STRANA PŘEDPLATNÍHO LÍSTKU

Můj vzkaz redakci PANORÁMY:

Pokud víte o někom, komu bychom mohli nezáväzně poslat ukázkové číslo, uveďte zde laskavě jeho adresu:

Za prokázaný doping byla dvěma hráčům pražské Sparty - Petrovskému a Volkovi - zastavena činnost do konce listopadu.

Čerstvý mistr Evropy v judu Jiří Sosna je vysloveně rodinný typ a prý na šampionát do Pamplony vůbec nechtěl jet. Podle trenéra Jáklá byl s vidinou odloučení od dětí zcela bez chuti a dalo práci ho přesvědčit, aby to nějak vydržel.

Pražská Slavia vyhodila trenéra Pospíchal, údajně pro jeho omezené psychické a fyzické možnosti. Pospíchal ovšem tvrdí, že za vším je osobní antipatie předsedy fotbalového oddílu Slavie Epsteina.

František Veselý, 19, je po tátovi, legendárním slávisťáckém křídelním útočníkovi stejného jména /letos je mu 45/. Veselý jun. dal už svůj první ligový gól a protože je o 10 cm vyšší než otec, bude spíše koncovým hráčem v osobních soubojích před brankou.

Dalším členem fotbalového klubu ligových kanonýrů je spartan Griga, který se přes vysněnou hranici 100 vstřelených branek přehoupl impozantním způsobem v ligovém utkání s D. Středou, když vstřelil 4 ze 6 branek /6-0/.

Závěrečná tabulka I. čs. fotbalové ligy:

1. Sparta	30	22	5	3	82:22	49	8. B. Bystrice	30	12	5	13	44:48	28
2. Dukla	30	15	8	4	54:34	38	10. Sp. Trnava	30	11	7	12	58:42	29
3. D. Streda	30	13	9	8	39:36	35	11. RH Chab	30	8	11	10	51:38	28
4. B. Ostrava	30	13	8	9	48:40	34	12. Bohemians	30	13	3	14	41:54	28
5. Olomouc	30	12	8	10	58:48	32	13. Inter ZTS	30	11	5	14	50:54	27
6. Slavia	30	12	7	11	48:45	31	14. H. Králové	30	8	11	11	52:52	27
7. Plzeň	30	13	4	13	48:45	30	15. ZVL Žilina	30	7	7	16	32:54	21
8. Vítkovice	30	11	7	12	49:43	28	16. Tat. Prešov	30	3	4	23	28:64	10

UNÁSV...

VZPOMÍNKOVOU AKCI K VÝROČÍ VOJENSKÉ INTERVENCE DO ČESKOSLOVENSKA V ROCE 1968 připravuje melbournská odbočka SVČ za spolupráce s dalšími organizacemi. Podrobnosti v příští Panorámě.

Nový výbor melbournského Sokola: J. Petrání /předseda/, Z. Robeš /místopředseda/, J. Kadaně /pokladník/, E. Pírková /jednatelka/, Z. Galetková /zapisovatelka/, J. Tůma /náčelník/, S. Richterová /knihovnice/, B. Přibyllová a L. Adam /zábavní referenti/, J. Dohnal /matřičkář/, P. Pospíchal /hospodář/, J. Viola /kronikář/, A. Wágnerová /redaktorka Sokol. listu/, J. Nešpor /vydavatel Sokol. listu/, dr. M. Kantor /právník/, J. Vaněk /auditor/, M. Hájek a F. Žižka /revizori účtů/. Členy výboru bez určení funkce jsou J. Skálová, V. Sosnovec, R. Kugler, J. Schoenpflug, M. Hemala, V. Haramul, R. Brodecký, V. Brodecký, J. Horný, V. Truhlář a P. Unger. Zatím neobsazeny funkce vzdělavatele a náčelnice.

Ze Sydney jsme dostali dopis s omluvou J. Hutkovi za určitou událost, která souvisela s jeho koncertem. Dopis předáváme přímo J. Hutkovi.

OZNAMOVATEL

Švýcarský sběratel nabízí k odprodeji kolekci 29 kolo-rovaných ocelorytin českých měst z roku 1830. Cena za kus od A\$150. Zájemci, hlaste se do redakce Panorámy, zprostředkujeme kontakt.

č. 13/88

Vyměním prostorný jednopatrový dům v Praze, 5 pokojů, ústřední topení, zahrada, hezké okolí, za podobný v Austrálii. Nabídka do redakce Panorámy.

č. 14/88

HLEDÁME SE

Jaroslava Hodinu, nar. 1927 v Kahovce, hledá spolužák ze školy v Husinci /během války/.

č.15/88

Oznamujeme všem přátelům a známým, že po dlouhé a těžké nemoci nás opustil pan

MIROSLAV CHRPA,

majitel optického závodu v Melbourne.

Nikdy nezapomenou kamarádi z SK Slavia Melbourne.

Z DOPISŮ

Na Vaše dvě otázky /Panoráma 6/88, o připravovaném cyklu rozhlasových her v jazycích různých etnických skupin a proč mezi nimi není česká či slovenská hra/, znějící bohužel tak trochu jako od nejvyšší autority, ponížene odpovídám takto:

a/ pracovníci českého vysílání ZEA o té možnosti informování byli,
b/ už přece z Vašeho sloupku vyplývá, že zájem nejspíš nebyl.

V. ŠPAČEK - NOVOTNÝ,
koordinátor českého vysílání, Sydney

V jinak výborném, zajímavém povídání pana V. Tábořského o Chile /Panoráma 6/88, V. Tábořský: Jak jsme vyléčili mapužskou šamanku/ mne poněkud zarazil závěr článku. Pochody za nic nemohou, měl je rád a sbíral už Karel Čapek /patřím k mladší generaci, tedy mne to asi proto tolik nepohoršuje/. Asi tam hraje hlavní roli říznost těch maršů. Chile je daleko od Evropy, holocaust tam nezažili. Neměl bych se vztekat na někoho, kdo přamalo ví o našich bolestech a o Evropě. Ostatně snad ještě větší kuriozity v tomto směru můžeme zažít v USA. V podniku, kde jsem po příchodu do Ameriky pracoval, byl mým kolegou slušný a inteligentní černoch, který jednoho večera v televizi sledoval film o II. světové válce v Evropě. Pochytil tam pozdrav "Heil Hitler!" a domníval se /když pocházel z Evropy/, že mi udělá velkou radost, když mne bude hluchně zdravít se vztyčenou pravicí. A mně i kolegům to dalo hodně práce, než jsme mu to vysvětlili a rozmluvili... Co se mi v článku nezamlouvá víc, je jaksi módní dštění síry na současný chilský režim. Připomíná mi /pan Tábořský promíne/ slova "pokrokové" amerického tisku a profesorů z univerzit. Podle mého mínění ten režim zabránil /a zabránuje/ mnohem horší diktatuře, aby se zmocnila země. Hovořil jsme s několika krajany, žijícími v Chile po dlouhá léta, kteří si život v té "strašlivé diktatuře" docela pochvalovali. Nebyl jsem tam, nemohu příliš soudit. Míním ale, že srovnání s čs. režimem je pro ten chilský nespravedlivé. Snad se vzdáleně podobají, kdybychom však zašli do podrobnosti, pak by to ten československý prohrál na celé čáře. Pokud vím od zde žijících Chileanů, za opuštění země se u nich nezabíjí ani nezavírá. A to je jen jedna z mnoha maličkostí, které odlišují oba jinak neláskavé režimy.

V. KRÍŽ, USA

Pročítám se zájmem každé vydání Panorámy. Jsem si plně vědom, že se vydávání publikace tohoto druhu setkává s určitou řadou potíží při získávání

informací o emigraci a jejich hodnocení, ilustrování našeho zdejšího života a života a činnosti krajanů jinde a ovšem při psaní o situaci doma. Celková úroveň - řekl bych - je velmi dobrá, s výjimkou ojedinělých pokusů zabíjet češtinu tupým nožem. Toho nám opravdu není zapotřebí, ale snad to není nejdůležitější a nechá se to opravit.

L. GREZL, NSW

Snad stojí za zmínku, že dr. Kurisu /Panoráma 6/88, o překladu Babičky do japonštiny/ se vyskytuje v české literatuře, kam vstoupil unikátním způsobem: byl tam uveden dr. Danielem Smiřickým, který ho identifikoval jako pisatele milostného dopisu paní Ludmile Neumannové - Hertlové. Onen dopis, jakož i jiné podrobnosti ze života dr. Kurisu v letech padesátých, lze nalézt ve Škvoreckého Tankovém praporu. Nebo je to jen náhodná shoda jmen?

P. LESSE, Vic.

Mám rád všechny články, i ty vážné. Prostě se mi Panoráma moc a moc líbí a vždy se těším na další číslo. Ještě ukážku, jak je svět malý. S Vaším prvním platicím čtenářem Jirkou Šimákem /Panoráma 6/88, o tom, že před dvěma roky byl prvním předplatitelem Panorámy Jiří Šimák/ jsem chodil do obecné školy.

A. HÜBSCHMANN, Vic.

Po Vaší výzvě jsem napsal Pavlově mamince pár řádků /Panoráma 6/88, Pavel Wonka mrtev!/. Považoval jsem za svou povinnost nabídnout pomocnou ruku. Rád bych ještě uveřejnil pár příložených řádků: kariérista - politik je člověk posedlý chorobnou touhou po moci. Touhou vládnout jiným. Nezdědí na tom, sda dobře či špatně. Získat moc je nejdůležitějším cílem v jeho životě. Hezlem komunistického kariéristy je: můžeš dělat, co se ti zachce, jen když to děláš ve jménu komunismu a netřešes přitom těmi na špičce. Než se dostaneš na vrchol komunistické pyramidy, musíš se nesčetněkrát dovolávat lenina /lídě, kteří mě připravili o domov, si velké písmeno nezaslouží/. Několikrát každý den, tisícokrát ročně. Najdeš jazyk, kterému rozumí jen tobě podobní. Nevíšš nic jiného. Neslyšíš nic jiného. Snídáš komunismus. Večeříš komunismus. Vypral jsi už svůj mozek natolik, že začínáš věřit, že sám jsi komunismus. "Já jsem komunismus!" řveš a vyškubávám stránky marxistické doktriny. Ty jsi komunismus! Žádný? "No dovo!, Já jsem zákon!" Ústava? Národ? "Já jsem ústava i národ. Likvidovat opozici!" Na vrchol komunistické pyramidy se skromný, čestný člověk nedostane. Toho unáší a ušlapou zběsilí kariéristé hned dole. Pavel WONKA byl jeden z těch skromných a čestných lidí. Obětoval svůj život, aby otevřel oči těm, kteří říkají: "Co ti komunisté udělali? Hlad jsi přece neměl!" A kteří teď jen oduší: "Wonka, řikáš - Pavel? Neznám. Ale Američané to tak jistě nenechají. Mimochodem, představ si, jakou drzost jsem zažil při nákupu v samoobsluze..."

G. NEST, Qld.

Jsem šťastná, že v době "černobylského neštěstí" moji vnuci byli už v Austrálii. A jen lituji ty desítky a stovky dětí mých přátel a známých, protože vím, v čem žijí, iak žijí a co je čeká. To, co čteme v Pa-

Pokračování na další straně

PŘÍLEŽITOST DOBRÉHO VÝDĚLKU V OBORU AMERICKÉ KOSMETIKY!

Předchozí praxe není nutná - poradíme a vše vysvětlíme! Výborné procenta zisku!

Informace po 7.00 večer - tel.: /03/ 758-5957

Můžete mluvit česky nebo slovensky!

Dokončení z předchozí strany

norámě /Panorama 6/88, Čechy krásné, Čechy mé?/, není přehnané, byla jsem svědkem mrtvých lesů v Krušnohoří, špatné výživy, nedostatečné péče v domově důchodců, kde moje matka byla čtyři roky ochrnutá na vozičku. Vozičky tam jsou v dezolátním stavu, lidé se koupou jednou týdně, jídlo je hrozné. Radši se nebudu rozšiřovat o tom, jak se tam krade. Při pomýšlení, že bych tam měla stárnout a třeba zemřít, mně šel mráz po zádech. Úcta k člověku není ani na tom posledním místě, v krematoriu pracují recidivisty, notoričtí opilci a narkomani... Ze je v Československu na 75 tisíc evidovaných narkomanů, to je taky smutná zpráva. Ale už raději o těch záporech Československa budu končit - mohu se jen radovat, že v západní Australii dýcháme čistý přímořský vzduch, máme kvalitní stravu, ovoce, zeleninu, vše, čeho si hrdlo žádá... díky Pánu Bohu za ty dary Austrálie! A vzpomínám na své dětství v době, kdy po válce i naše země byla plna naděje na pěknou budoucnost.

Návštěvnice z Československa, W.A.

AUTO
SCULPTURE
I PO TĚŽKÉ HAVÁRII JE MOŽNÉ
AUTO VRÁTIT DO STAVU, ZE
ANI LECKTERÝ ODBORNÍK
NIC NEPOZNÁ!

AUTOKLEMPÍŘSKÉ PRÁCE - STRÍKÁNÍ - VYPALOVANÉ LAKY
Srovnajte ceny odjinud s našimi cenami - budete
překvapení! Nenechte si ujít šanci, zavolejte!

CHTĚJTE MLUVIT S JAROU!

4 LIBBETT AVENUE, CLAYTON. TEL: (03) 547 5760

• REDAKČNÍ RADA •

Jiří HODÁČ, dr. Miloš ONDRÁŠEK, Pavel ŠINDELÁŘ,
Jiří ŠPIGL

Dopisující členové:

Petr CHUDOŽILOV /Švýcarsko/, Jaroslav KOVÁŘÍČEK
/Adelaide, Austrálie/, Jindřich LION /Rakousko/,
Jiří ŠYKORA /USA/

Adresa redakce a telefonní číslo na straně 3.

• SPOLUPRACOVNÍCI •

Autoři literárních a výtvarných prací, kteří již
opakovane přispívali do Panoramy a v jejích dalších
spolupráci - tak jako dalších autorů - věříme.

Austrálie:

dr. M. Cigler
V. Donát - pseud.
J. Havránek
J. Hodač
P. Homolka
V. Kadnár
ing. J. Kazda
J. Kovářiček
P. Mařan
A. Nebeský
dr. M. Ondrášek
J. Slavík - pseud.
H. Stehlík
P. Šindelář
J. Špiغل
F. Toman
S. Tribbicková
V. Urban
J. Vrtielka
K. Wendt
R. Zallmann

USA a Kanada:

V. a M. Bosákoví
V. N. Duben - pseud.
Jára Kohout
V. Kříž
E. Límanová
J. Šykora
V. Táborský
dr. O. Ulč

Evropa:

P. Chudožilov
J. Lion
J.J. Staněk
dr. R. Ströbinger

Jižní Afrika:

Buštelegraf - pseud.
Papua Nová Guinea:
I. Kwiatkowski
dr. M. Pflieger

To cater for your P.C. needs now YOU NEED TO GO "HIRE"!

Breakdown, overload, special project? Whatever your reason for needing additional P.C. and/or peripherals. The simple and immediate answer is to hire your needs from TechRentals.

- No capital outlay.
- 1 week to long term Rental plans.
- You can test the equipment for future purchase.

We will deliver within 24 hrs.

TechRentals offers Australia's largest range of I.B.M., and top brand equipment to assure complete compatibility. We know P.C.'s and we offer personalised service to solve your problem now! TechRentals has purely professional sales and services support, Australia wide.

VIC. 879 2266 • N.S.W. 808 3055 • QLD. 875 1077
S.A. 344 6999 • W.A. 322 1085 • N.Z. (9) 50 4759

TR TECH-RENTALS
"When you need to go hire"

WORKSOUTH 159